BERÄTTELSER

FRÅN

METODISMENS FÖRSTA TIDER

I ENGLAND

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. A. JANSSON.

STOCKHOLM,
J. M. ERIKSON.

[illegible] JON NILSSON, TRYCKERI

Pris: 60 öre.

NÅGRA BERÄTTELSER

FRÅN

METODISMENS FÖRSTA TIDER

I ENGLAND.

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. A. JANSSON.

STOCKHOLM,
Gullberg & Hallbergs Boktryckeri,
1895.

Predikanten, som skickades ut i köket.

Det begabberi, som från vissa håll så ofta höres för brist på boklig kunskap och en vårdad uppfostran eller för fattigdom, som rikt folk stundom gör sig skyldigt till, på deras bekostnad, hvilka blifvit ogynsammare lottade än de själfva, är icke utmärkande för den närvarande tiden allena.

Det lades Wesley och hans efterföljare till last, att de voro fattiga; och predikanterna med slätkammadt hår, hvilka sändes ut på de olika arbetsfälten, iklädda gammalmodiga dräkter och klumpiga skor, voro förträffliga föremål för hån och anmärkningar af dem, som roade sig med kvickheter och hvilka alltid infunno sig, då det tillkännagifvits, att en metodistpredikant hade anländt och skulle predika.

Olyckligtvis var det icke blott de som stodo utom föreningarna, som hade sådana känslor. Ett rätt stort antal af de första metodisterna voro personer i god samhällsställning, som voro tacksamma att i torftiga bönhus få höra den sanning predikas, som de icke kunde få höra i sina egna kyrkor. Och många andra, som icke hade något djupare behof af att höra sanningen utan endast önskade komma i ordbyte med predikanterna,

iufunno sig också vid sådana tillfällen. I de flesta fall kanhända kände dessa tillfälliga åhörare sig tilltalade, isynnerhet om de lyssnade till män, sådana som John och Charles Wesley och till prästmän, som under den första tiden voro deras medarbetare. Men predikanter eller medhjälpare af den lägre klassen, som icke hade prästerlig bildning eller stodo på samma bildningsgrad som det ordinerade prästerskapet, voro vanligtvis endast tolererade till dess någon bättre predikant kunde fås. Under tiden blefvo deras grammatikaliska misstag, deras predikostil, deras gester, deras provincialismer, vanor och egendomligheter — ja, hela deras yttre människa ifrån hatten till skorna föremål för kritik och klander. Man kan lätt förstå innehållet af sådant klander. De unga härmade och gjorde spektakel af metodistpredikanterna, tjänarne skämtade om dem, och de små barnen pekade fingret åt dem och afskydde dem.

Att höja sig öfver eller att, trots allt detta, vinna anseende och förtroende, var ingen lätt sak. Men tillfälligtvis uppträdde en och annan — ty det fans jättar på den tiden — som gjorde slut på allt sådant nonsens, som vi här beskrifvit, på en enda dag, och som genom sitt skarpsinne och värdiga uppträdande, trots den grofva klädedräkten och det slätkammade håret, tillvunno sig själfva och sina bröder en oblandad vördnad och beundran.

Vid ett tillfälle mottog Wesley ett bref från en af sina vänner i en af de mera be-

tydande församlingarna. Brefvet innehöll ett tillkännagifvande, att predikanten där aflidit samt en begäran, att någon annan predikant, så snart som möjligt måtte blifva ditsänd. Brefvet framhöll vikten af att en utmärkt man måtte blifva ditsänd, bland annat på grund däraf, att många af medlemmarne i församlingen voro framstående personer i samhället. Wesley uppmanade då en ung man, hvilken hade stor naturlig begåfning, att genast begifva sig till denna krets, där vakansen uppstått, och att arbeta där till nästföljande konferens. På samma gång gaf han honom en rekommendationsskrifvelse till den förnämste mannen på platsen och sände på samma gång till samme herre ett bref, i hvilket han tillkännagaf, att den nye predikanten skulle anlända en viss dag.

Den man, som mottog brefvet, var angelägen att visa heder åt Wesleys val och att hjärtligen välkomna den nye predikanten, och därför inbjöd han flera af sina vänner att samma dag som predikanten skulle anlända spisa middag hemma i sitt hem. Det var äfven så arrangeradt, att aftonen samma dag skulle hela sällskapet vara närvarande vid gudstjänsten i kapellet för att få en bestämd mening om den nye predikantens begåfning och meriter!

Vännerna hade allesammans samlats enligt öfverenskommelse och väntade, att den okände gästen skulle anlända, då en sakta knackning hördes på dörren, hvilken strax öppnades. En lång, tarflig ung man, klädd

anspråkslös dräkt och bärande under sin arm ett knyte af ovanligt stora dimensioner, stod därutanför med ett bref i sin hand.

"Bor herr — här?" frågade han.

"Hvarför önskar du veta det?" frågade den, som öppnat dörren, synbarligen misstänkande, att den som talade var en lumpsamlare eller en som ville tigga pengar.

"Jo, om han bor här, så har jag ett bref till honom, och jag skulle vara tacksam, om ni ville framlämna det."

"Låt mig få se", sade den som öppnat dörren, och när han mottog brefvet, stängde han dörren och lämnade den unge mannen stående utanför.

Då värden i huset, till hvilken brefvet var adresseradt, öppnade det, utropade han genast:

"Ah, det är den nye predikanten, det här är Wesleys rekommendationsskrifvelse", och i det han vände sig till dörrvakten, frågade han: "Hvar är den herrn, som framlämnat detta bref?"

"Det var ingen herre, det var endast en drängpojke från landet, och han står utanför dörren."

"Utanför dörren", utropade värden och flög nästan bort genom gången för att öppna dörren.

Den första blicken på den unge mannen sade honom likväl, att dörrvaktaren haft rätt. Och emedan han aldrig kunde tänka sig, att denne hade framlämnat brefvet, steg han nedför trappan och såg först åt det ena hållet

och sedan åt det andra för att upptäcka rätta personen; men då han icke varseblef någon, som motsvarade hans begrepp om en predikant, sade han till den unge mannen, som ännu stod kvar på samma plats i stum förvåning:

"Har du sett någon, som för några ögonblick sedan framlämnat detta bref, och vet du, hvart han gått?"

"Det var jag, som hade ett bref med mig, min herre, och som för två à tre minuter sedan lämnade det åt eder portvakt."

"Ni! Och hvar fick ni tag i det brefvet?"

"Wesley lämnade det åt mig."

"Wesley! Ursäkta, har ni då reda på hvad brefvet handlade om?"

"Ja, Wesley tillsade mig, att jag skulle resa hit såsom predikant och att han allaredan tillskrifvit eder härom. Det bref, jag lämnat, var ett introduktionsbref."

"Du tillsatt som predikant! Har han sändt dig hit som predikant?" Och utan att säga ett enda ord mer, lämnade han predikanten utanför dörren och begaf sig tillbaka till sina vänner med en känsla af missräkning och förtrytelse, som omöjligt kan beskrifvas.

"Hvad står på?" frågade flera af dem på en gång.

"Står på? Jo, där utanför dörren står en af de mest tölpaktiga pojkar, jag någonsin sett, och han säger, att Wesley skickat honom hit som predikant. Sannerligen, om han hade haft att sända predikant till fattighus-

hjon och bönder, så kunde han icke hafva funnit en sämre person.“

Och liksom han icke tillräckligt mycket kunnat uttrycka sitt misshag och sin ovilja, ropade han högt: “John, visa den unge mannen ut i köket och låt honom få bröd och ost tillsammans med Dick, och sedan kan han sofva hos Dick i natt.“

Predikanten fick följaktligen marschera ut i köket och äta bröd och ost tillsammans med gårdspojken Dick, som var hela husets packåsna. Under tiden satt sällskapet ned omkring ett välförsedt middagsbord och försökte skingra sin värds missnöje genom att göra rättvisa åt hans frikostighet, men de underläto icke att begagna hvarje tillfälle att skämta öfver Wesley, som var egensinnig, tyrannisk, själfvisk, utan begrepp om hvad som passade, kall, flegmatisk, odräglig, som alltid sårade sina bästa vänner genom opassande utnämningar, och som tog sina predikanter från de lägsta samhällsklasserna; allt detta tillsammans med åtskilliga reflexioner om de uppoffringar, som de allesammans hade gjort för att gifva anseende åt metodismen, bidrog till att göra stämningen gentemot nykomlingen ännu mer bitter. Genom sitt vänliga beteende och samtal hade denne likväl redan funnit väg till Dicks hjärta, och han var helt och hållet likgiltig för de meddelanden, som gång efter annan genom betjäningen kom från matsalen rörande hvad som där förehades.

Sedan gästerna länge diskuterat, hur man

skulle bete sig gentemot den af Wesley sände predikanten, hvarunder somliga föreslagit, att han genast skulle återsändas, och andra föreslagit, att man borde skilja sig från Wesley och välja sig egen predikant, kommo de slutligen öfverens, att ändå på aftonen höra honom och dagen därpå skicka honom tillbaka till Wesley med en rapport om hans predikan. Dick fick därför tillsägelse att visa predikanten vägen till kapellet.

Gästerna voro mycket punktliga att infinna sig i kapellet på den utsatta timmen, ehuru man visst icke kan säga, att de kommo dit med ett ödmjukt sinne, ty hvar och en af dem var beredd att kritisera och var fast besluten, att ingenting i predikantens gramatik, predikosätt, gester och uppträdande skulle undgå deras uppmärksamhet. Men då predikanten steg upp i predikstolen och, innan han började gudstjänsten, några ögonblick sysselsatt sig med att söka upp sin text och hänvisningarna, vände sig den ene af sällskapet till en annan, och anmärkte:

“Han ser icke så illa ut ändå, när allt kommer omkring, eller hur?“

”Åh, han ser förskräcklig ut. Och så han är klädd sedan”, var svaret.

Men anmärkningarna upphörde, så snart predikanten gifvit ut första versen i psalmen, hvilken han läste med en klangfull, manlig och högtidlig stämma. Psalmen, som han valde, begynner:

Är jag en korsets krigare,
och följer jag Guds Lam —
skall jag då fly min höfdinge
och blygas för Hans namn?

Och verserna, som han i fortsättningen läste, lydde på följande sätt:

Och förs jag hem till paradis
på lätjans blomstertåg,
då andra kämpa för sitt pris
och segla blodig våg?

Har jag ej fiende att se,
ej flod att sträfva mot?
Är världen för de helige
att dra mig till Guds fot?

Nej, vill jag segra — höfves strid,
och gif mig mod, o Gud!
Jag kämpa vill den hårda tid
med hjälp af Herren god.

Din' helgon i det ärokrig,
de dö, men segra än;
de se triumfen vinka sig,
i tron de taga den.

På domens dag din skara får
sin sköna segerskrud;
i hvita mantlar klädd hon står.
Dig vare ära, Gud!

Det blef slut på all strid i de kritiserande åhörarnas sinnen, då han gaf ut den sista versen, och den enda förnimmelsen, som klart kvarstod hos dem, var den, att de burit sig förskräckligt illa åt och varit föraktfullt lågsinnade, och denna mycket obehagliga känsla ökades sedan de hade lyssnat till predikantens bön. Ty han trädde direkt fram i Guds närvaro och bad Gud med en sådan helig frimodighet, att om Gud hade sändt honom dit såsom predikant, så skulle han för församlingen uppenbara det just denna afton. Och hela församligen öfverväldigades och alla gräto såsom barn, under det att de, som kommit med den föresatsen, att förkasta denne Guds man innan de hört honom, började känna djupa förebråelser och hundra gånger önskade, att de aldrig någonsin företagit sig ett sådant arbete.

Predikanten tog till sin text Johannes 6: 9 — "Det är en gosse här, som har fem bröd och två fiskar, men hvad förslår det bland så många?" Och i det han predikade öfver denna text, visade han, att mästaren, som hade mättat de femtusen med endast fem bröd och två fiskar, oupphörligen upprepade detta underverk, och att han vanligen gjorde så, då han var med dem som han kallat att vara ordets förkunnare, hvilka, ehuru de icke hade något eget att gifva och ehuru de ibland voro ringa och hade små gåfvor — sådana som världen vanligtvis försmår — likväl användas af honom för att uppträda och vinna segrar åt hans församling. Och i det han ödmjukt häntydde

på sin egen ungdom och oerfarenhet och sin brist på behöfliga kunskaper, bad han likväl på det mest vältaliga sätt om sina åhörares förböner, på det att hvad han behöfde skulle skänkas af Gud, och att hans verksamhet bland dem måtte blifva af Gud välsignad.

Ingenting kunde öfverträffa den glädje, som erfors af församlingen, hvilken liksom hängde vid hans läppar. De kände, att en värdefull gåfva skänkts dem. Och hvad beträffar den förut omtalade värden, som varit ett af församlingens förnämsta stöd, kände han sig fullkomligt förvirrad, — hans vänner, hvilka icke kunde finna något att anmärka hos predikanten, lämnade kapellet i samma ögonblick välsignelsen uttalades. Han såg, att han hade handlat dåraktigt och han visste icke på hvad sätt han skulle kunna framföra sin ursäkt; men han beslöt att om möjligt genom en ovanlig vänlighet godtgöra hvad han förgått sig mot predikanten. Och han gick honom till mötes, då han steg ned från predikstolen, fattade hans hand med mycket allvar, tackade honom för hans beundransvärda predikan och sade, att han skulle känna sig lycklig att få följa honom hem.

“Tack så mycket“, sade predikanten, “men jag föredrager att gå hem i sällskap med Dick.“ Och strax slöt han sig intill drängpojken, som fått tillsägelse att vänta på honom och nu kände sig outsägligt hedrad därför att hans sällskap föredrogs framför någon annans. Dicks husbonde kände sig djupt förkrossad. Men det var ju för honom

omöjligt att göra något åt saken, och därför skyndade han hem, besluten att där taga emot predikanten riktigt hjärtligt. Och sedan han tillsagt John att genast taga in kvällsmaten, stälde han sig i porten till dess predikanten och Dick anlände.

"Min bäste pastor — jag är säker på, att ni måste vara uttröttad efter en sådan gudstjänst. Kom in i matsalen, så skola vi strax sitta ned och spisa kväll!"

"Tack så mycket", sade predikanten; "men jag föredrager att gå ut i köket och få bröd och ost tillsammans med Dick." Och i det han gick förbi värden, begaf han sig med sin kamrat ut i köket, där han hade ätit bröd och ost förut.

Detta var ett förfärligt slag mot värden. Men ännu värre skulle följa. Ty sedan predikanten hade ledt aftonbönen, hvilket han gjorde med en sådan kraft, att de intryck, som åvägabringats genom hans predikan ännu djupare inskärptes, begärde han att få gå till hvila. Hans värd tog då i sin hand en vacker silfverljusstake och sade med den största artighet: "Herr pastor, låt mig få visa eder vägen till edert sofrum, ty jag är säker på, att ni efter eder långa resa och eder predikan måste vara trött." Men predikanten svarade: "Tack så mycket! Jag skall sofva hos Dick, enligt de förut gjorda anordningarna."

Icke en blund kom i värdens ögon den natten. Hvilka tankar, som genomkorsade hans sinne och höllo honom vaken, kan man

lättare tänka sig än beskrifva. De voro naturligtvis djupt förkrossande och självförebrående, och han nästan bäfvade vid tanken att dagen därpå möta sin gäst.

Men predikanten var icke hämdfull. Då han på morgonen kom ned för trappen, räckte han fram handen mot sin värd och sade: "God morgon. Jag skall icke mer känna mig illa till mods öfver edert beteende i går, hvilket från eder sida var alldeles opåkalladt och som var ytterst smärtsamt för mig. Jag kom icke hit till denna krets och till edert hem af mitt eget val, utan jag sändes hit af Wesley i stället för den predikant, som sorgligt nog aflidit, och min afsikt var att göra det bästa jag kunde. Då jag kom i ett sådant ärende, borde jag hafva blifvit mottagen som ett Kristi sändebud och välkomnad i Herrens namn, men i stället tog ni emot mig med förakt och hån. Ni ansåg mig vara opassande för arbetet och olämplig för eder predikstol, och i det ni beslöt att icke låta mig få sitta vid edert bord, skickade ni ut mig i köket. Ett större förakt kunde ni icke hafva visat mig eller min mästare, och intrycket af ett sådant beteende på edra tjänares sinne och deras, som voro här för att klandra mig och som gåfvo akt på edert tillvägagående, skall vara mycket skadligt, och ni skall icke kunna göra det om intet. Gör eder aldrig någonsin skyldig till ett sådant misstag, som Gud nu i detta fall bestraffat eder för genom att gifva åt mig, hans tjänare, sin välsignelse och sin kraft vid ordets predikan. Edra predikanter

hafva tillräckligt mycket att bära utan att blifva utsatta för sådana försökelser, som dem jag nu haft att genomgå. Och det är väl, om det folk, till hvilket de sändas att predika, håller upp deras händer och uppmuntrar dem i deras mödor. Låtom oss hädanefter vara vänner och försöka glömma hvad som inträffat!"

Den tystade klandraren.

Metodisternas kyrkordning föreskrifver, att alla medlemmarne skola bidraga till predikanternas underhåll. Härigenom undvikes att, såsom förhållandet är i en del andra församlingar, predikanten blir beroende af några få personers offervillighet eller, såsom till och med händer på, en enda medlems bidrag.

Ingenting kan likväl skydda metodistpredikanter — och icke häller några andra predikanter — från vissa självgoda personers obehagliga, dryga och viktiga uppträdande och motstånd. Sådana personer vilja alltid framstå såsom mycket mer oumbärliga än alla andra och inbilla sig att de hafva mer rätt än någon annan, att kritisera, godkänna

eller förkasta allt hvad som utföres i den trakt där de bo, och allt hvad som predikas från talarestolen eller platformen. Personer af detta slag finnas inom alla församlingar, och de äro en odräglig päst för de församlingar, som de tillhöra. Lika spårhundar, som hafva godt väderkorn, veta de liksom genom en inre ingifvelse, huruvida deras närvaro fruktas af andra, och de tyckas hafva ett obeskrifligt nöje af att plåga och förfölja stilla och tillbakadragna, lugna och fåordiga människor. Om man skall kunna behandla dem på ett verksamt sätt, så fordras både skärpa och mod, och ibland lyckas man ändå icke.

För många år tillbaka bodde en sådan där man i ett landskap i mellersta England. Han var en förskräckelse för alla som tillhörde samma församling som han; men på samma gång gaf han stora bidrag till församlingens verksamhet. Han var ägare af en betydande förmögenhet och var icke ovillig att understödja saken, då penningar behöfdes. Men så lät han också alla veta och känna hvad han gjorde, och han begagnade alla möjliga tillfällen att i de mest opassande ordalag klandra skaffare, ombudsmän, föreståndare och andra för deras arbete, då de vände sig till honom med begäran om hjälp. Han kallade dem då dumma eller extravaganta, som icke förtjänade att han gaf dem någon hjälp, för såvidt de ej gjorde hvad han sade, och så hotade han att helt och hållet upphöra med sina bidrag, om de ej gjorde bättring.

Han var isynnerhet förtretlig emot sina predikanter, och han uttalade såsom sin mening, att de oupphörligen försämrades och stodo långt tillbaka i jämförelse med deras fäder. Om de vore riktigt genomträngda af allvar och tillgodosåge folkets behof, så skulle verksamheten vara mycket mer blomstrande och röna en större framgång. Det var hans oföränderliga vana att tvista med dem rörande deras predikningar, och han plägade alltid stanna kvar i sin bänk, sedan söndags-förmiddagsgudstjänsten var slut, på det han skulle blifva i tillfälle att hålla ett lämpligt tal för dem om deras okunnighet, deras oförstånd eller brist på kraft. Han inlät sig sällan på teologiska spörsmål, ty där kände han sin svaghet, och han visste, att i detta hänseende hade de vanligtvis rätt. Men om han hade läst en bok, som de icke hade lyckats få se, så voro de efter sin tid; om någon talade högre än nödvändigt var eller talade om helvetet och de förtappade, så borde han komma ihåg, att det fans många personer i församlingen, hvilka icke utan smärta kunde lyssna till ett sådant tal; och om predikanten var lugn och värdig i sitt uppträdande och utförande, så var det ej alls förvånansvärdt, att åhörarne skulle blifva sömniga och trötta under en sådan predikan. Med ett ord, det var rakt ingenting, som var till lags för denne klandersjuke åhörare.

En utmärkt man, som var mycket omtyckt på hela kretsen och hvars predikningar i allmänhet gärna åhördes, blef till sist —

för att använda hans eget uttryck — "riktigt dödstrött" på detta oupphörliga klandrande, och han beslutade att flytta ifrån församlingen, då han varit där i två år. Och så gjorde han. Vid den därpå följande konferensen blef i hans ställe en annan predikant utnämd, hvilken var mycket begåfvad, men ansågs vara väl mycket rättfram. Han hade också olyckan att vara halt, och på grund af hans haltande gång kallade bröderna honom skämtsamt för "broder Linkomhej." Då han fick veta att hans företrädare lämnade kretsen efter endast två års verksamhet där och att han var närvarande vid konferensen, sökte han upp honom och frågade:

"Hurudan är den krets, som du har lämnat?"

"Jo, det är en mycket god krets."

"Är den svår att arbeta på?"

"Nej, visst icke. Bönderna äro mycket vänliga och låna oss sina vagnar, så att vi sällan behöfva gå några långa vägar."

"Men du flyttar ju efter två år. Hvad är anledningen därtill?"

"Jo, jag ansåg det vara bäst att jag flyttade."

"Men hvarför? Hade du icke bra där?"

"Jo, visst hade jag det bra och trifdes väl, undantagandes med en man."

"Åhå! Hvad var han? Var det en af skaffarne?"

"Nej, icke var han det då jag var där."

"Men på hvad sätt gjorde han det obehagligt för dig?"

"Jo, se saken är den, att han alltid bråkade med mig om mina predikningar. Aldrig någonsin kunde jag vara honom till lags; och enligt hans omdöme begick jag alltid, då jag predikade, något misstag. Än borde jag hafva sagt ett, än ett annat; jag hade missförstått textens mening; jag kände ej till hvad som försiggick i församlingen eller i världen och jag borde skaffa mig bättre upplysning — och så fattade jag till sist det beslut, att jag icke skulle stanna längre; och detta är orsaken hvarför jag flyttat vid slutet af mitt andra år.

"Var detta den enda orsaken, hvarför du flyttade? Var folket eljes vänligt och villigt att höra Guds ord?"

"Ja, för all del. Jag har aldrig varit tillsamman med ett beskedligare folk."

"Tack skall du ha' för underrättelsen", sade "broder Linkomhej", i det han linkade iväg.

Första söndagen efter ankomsten till den nya kretsen skulle predikanten uppträda i det kapell, där den kritiserande åhöraren plägade vara med. Han predikade med stor kraft och med en underbar inflytelse. Åhörarne blefvo djupt gripna och alla lyckönskade hvarandra, att en predikant kommit till kretsen, som kunde dela sanningens ord så väl. Till och med vår vän, kritikern, erfor en innerlig rörelse; ty han hade med stort intresse och mycken glädje lyssnat till hela predikan. Men han måste vara sig själf, eljes skulle han förlora sitt inflytande inom kretsen. Han stan-

nade därför som vanligt kvar i sin bänk, ända till dess "Linkomhej", som stigit ned ur predikstolen, kom till honom. Han stod då upp, skakade på det vänligaste hand med den nye predikanten och sade:

"Tack, tack för eder utmärkta predikan; ni har hållit ett förträffligt föredrag för oss".

"Ja, det har jag", sade Linkomhej.

"Ja, det är säkert det. Vi få sällan höra sådana predikningar här. Det skall väcka nytt lif i verksamheten."

"Ja, det är meningen det", sade Linkomhej.

"Ja, det är säkert det. Jag skulle likväl hafva önskat — och jag är viss att ni ursäktar att jag säger så — att ni ej hållit på så länge. Ni förstår att folket här är mycket fattigt och enkelt, och åhörarne äro benägna att blifva trötta, om de få sitta för länge i en gudstjänstlokal. Den vise säger till och med, att 'mycken predikan gör kroppen trött'."

"Ja, det säger han". svarade Linkomhej, i det han genom att nicka med hufvudet erkände att citationen var rätt.

"Ja, just så", svarade kritikern. "Och ehuru jag icke talar för egen del — ty det är alltid en glädje för mig att få lyssna till intellektuela föredrag, sådana som det ni i dag hållit för oss — så är jag dock viss, att ni är ense med mig i den meningen, att det är bättre, att icke trötta ut folket i en predikolokal. Jag tror att ni med stor fördel skulle hafva kunnat utesluta tredje punkten

af edert föredrag, som, sanningen att säga, gick något öfver vårt folks fattningsförmåga och kanske kunde gifva dem det intrycket, att ni snarare ville visa dem hur mycket ni kan, än att uppbygga dem. Mindre bevisföring i själfva afhandlingen och mer kraft i tillämpningen skulle hafva gjort eder predikan ännu mer inflytelserik. Ni får ursäkta mig att jag talar rätt på sak. Jag tycker alltid att det är bäst att låta en man veta min mening, till och med då det ej är så behagligt att uttala den. Men ni blir ju icke stött på mig, därför att jag sagt detta, eller hur?“

“Stött på dig, käre vän!“ svarade Linkomhej, “stött på dig! Nej, för all del. Jag hyser medlidande med dig. Jag vet väl att du har en svag fläck *här*“ — och i det han så sade, vidrörde han kritikerns panna med sitt finger — “och ur djupet af mitt hjärta hyser jag medkänsla med eder;“ och då han så sagt, linkade han iväg.

Kritikern var tystad och förorsakade predikanten inga vidare obehag.

Biskopen och respredikanten.

En af de irländska biskopar, som hyste stor vördnad för Wesley och hans medarbetare, inbjöd predikanten Tizzard, som då var huspredikant och en mycket vältalig man, att intaga middag tillsammans med ett stort antal prästmän i hans hus. Under samtalet efter middagen tilltalade biskopen Tizzard på följande sätt:

"Vi ni då säga, hr Tizzard, att metodistpredikanter alltid predika extempore."

"Ja, det menar jag, och jag skulle anse en man ovärdig att kallas metodistpredikant, som icke kunde predika extempore."

"Nåväl", sade biskopen, "jag skulle tycka om att få höra eder predika extempore just nu öfver en text, som jag skall uppläsa."

"Det skall gå an", svarade Tizzard.

"Tag då denna text", sade biskopen, "ur 1 Timoterbrefvets 4 kap. och 13 vers: "Ägna dig, till dess jag kommer, åt föreläsande, förmanande och undervisande."

"Detta var en uppmaning" — så började Tizzard — "som Paulus, en respredikant, stälde till Timoteus, den förste bisken i Efesus, — en uppmaning, som denne biskop noga fogade sig efter och som han var glad att åtlyda. Men tiderna hafva sedan dess förändrats. Ingen respredikant vågar nu för tiden uppmana en biskop att ägna sig åt förelä-

sande, förmanande och undervisande. Om han gjorde det, skulle det anses för en oförlåtlig skymf."

"Nog, nog", sade den gode biskopen, afbrytande honom. "Aldrig någonsin mer skall jag betvifla metodistpredikanters förmåga att tala extempore till sina åhörare.

Doppad och målad.

Då Thomas Mitchell kom till Lincolnshirekretsen år 1751, fann han en öppen dörr; men där funnos många motståndare, och på följande sätt beskrifver han det mottagande, han rönte i Wrangle.

Söndagen den 7 augusti kom jag till Wrangle mycket tidigt på morgonen. Jag predikade som vanligt kl. 5. Omkring kl. 6 kommo två poliser till mig i spetsen för en stor folkhop. De rusade våldsamt in bland åhörarne, grep mig, ryckte ned mig och förde mig till ett ämbetsrum, där de höllo mig instängd till kl. 4 på eftermiddagen. En af poliserna tycktes då ångra sig och sade: "Jag skall gå till pastorn och fråga, om vi icke få låta den stackars mannen gå sin väg." Då

han kom tillbaka, sade han: "De vilja icke släppa honom ännu."

Han förde mig då ut till pöbelhopen, som ryckte mig med sig och kastade mig i en pöl med stillastående vatten, som räckte mig ända upp till halsen. Flere gånger försökte jag att gå upp ur pölen, men för hvarje gång knuffade de mig tillbaka igen och sade, att jag måste gå öfver pölen sju gånger. Jag gjorde som de sade, och då läto de mig komma upp. Sedan jag kommit upp på torr mark, stod en man färdig med en burk full med hvit färg, och så målade han mig från hufvud till fot, hvarefter jag blef förd tillbaka till ämbetslokolen. Här hölls jag innestängd till dess de hade kastat fem andra af våra vänner i vattnet. När det var skedt, kommo de och togo ut mig igen och förde mig till en annan stor pöl, som var tio eller tolf fot djup. Fyra män fattade då tag i mina armar och ben och svängde mig fram och tillbaka. För ett ögonblick förnam jag en känsla af rädsla, men den försvann strax. Jag lämnade mig i Herrens hand och var nöjd med att hans vilja måtte ske. De svängde mig två eller tre gånger och kastade mig sedan ut i vattnet. Fallet och vattnet gjorde, att jag snart förlorade sansen och blef medvetslös; men några af dem ville icke dränka mig. Och så gåfvo de akt på när jag kom upp till vattenytan och fattade tag i mina kläder med en lång stång, med hvilken de drogo upp mig på land.

Jag låg medvetslös en lång stund. Då

jag kom till sans, såg jag endast två män, som stodo vid min sida. En af dem halp mig upp och bad mig följa sig. Han förde mig till ett litet hus, där de lugnt lade mig i en bädd. Men jag hade icke legat länge förrän pöbeln kom tillbaka, slet mig ur bädden, förde mig ut på gatan och svor, att de skulle hugga af en af mina lemmar, om jag icke ville lofva att aldrig mer komma dit.

Jag sade: "Jag kan icke gifva ett sådant löfte." Men den man, som tagit hand om mig, afgaf löftet i mitt ställe, förde mig så tillbaka till sitt hus och lade mig åter i bädden.

Några af pöbeln begåfvo sig då på nytt till pastorn för att höra efter hvad de skulle göra med mig. Han tillsade dem då, att de måste föra mig ut ur socknen. Och så kommo de och togo mig upp ur bädden för andra gången. Men jag hade inga kläder på mig, mina egna voro våta och jämväl fulla med målarfärg. Men de togo på mig en gammal rock, förde mig en mil utom staden, satte mig där på en kulle och så ropade de tre gånger: "Gud bevare konungen, och djäfvulen tage predikanten!"

Här lämnade de mig utan ett öre och utan någon vän, ty det var ingen, som vågade komma mig till hjälp. Mina krafter voro nästan uttömda, så att jag hade mycken möda att kunna gå, ja, till och med att stå. Men från början till slut var mitt hjärta fullt af frid. Jag kände ingen vrede eller illvilja utan kunde af hjärtat bedja för mina förföljare. Men jag visste icke hvad jag skulle göra el-

ler hvart jag skulle gå. En af våra vänner bodde på tre à fyra mils afstånd. Men jag var så sjuk och svag, att det föreföll mig omöjligt att gå så långt. Likväl förtröstade jag på Gud och begaf mig i väg, och till sist kom jag fram till huset.

Familjen gjorde allt hvad i dess förmåga stod för mig. De skaffade mig kläder och allt hvad jag behöfde. Jag hvilade hos dem i fyra dagar, och under tiden återvann jag mina krafter. Därefter begaf jag mig ånyo ut på kretsen, där nya förföljelser väntade mig.

Då jag predikade i en viss by i Fen, kom pöbeln in i huset, banade sig väg genom åhörareskaran och hade för afsikt att gripa mig; men den goda värdinnan i huset förde mig in i ett annat rum och stod i dörren med en stor eldgaffel och sade, att den första, som kom nära dörren, skulle hon slå ned. Emedan hon var nära att få barn och emedan eldgaffeln var stor, så drogo fridstörarne sig tillbaka utan att få tag i mig De stannade likväl en stund, men lämnade till sist huset utan att göra mig skada. Sedan de begifvit sig af, höll jag ett förmaningstal och bad, och så gingo vi till sängs i frid. Mitt under denna förföljelse blefvo många förda till Guds frälsande kunskap.

Robert Newton och hunden.

För dem, som tro på försynen och som komma ihåg, att alla våra hufvudhår äro räknade, skall det icke förefalla underligt, att metodistpredikanter fått erfara många nådefulla försynens ledningar under det de ägnat sig åt sin evangeliska verksamhet. Ja, det kan till och med sägas, att metodismen börjat med sådana nådefulla försynens skickelser, såsom då John Wesley räddades från att brinna inne, när han endast var ett litet barn. Och de många exempel på räddning, som omtalas i Wesleys dagbok och i hans medarbetares lefvernesbeskrifningar, skulle fylla många volymer.

Den aflidne Robert Newton omtalade för många år sedan i närvaro af ett stort antal vänner, af hvilka ännu några lefva, och på deras begäran, följande om ett märkvärdigt äfventyr, som han upplefde i Manchester omkring år 1820.

Vid denna tid var missnöjet och laglösheten mycket utbredd i olika delar af landet och kanhända ingenstädes mer än i Lancashire. Många våldsgärningar begingos både dag och natt, ibland mot människor, som voro helt och hållet försvarslösa, och ibland mot sådana, som voro i stånd att försvara sig; men till och med de modigaste kände det nödvändigt att undvika att utsätta sig för onödiga faror.

Det hade blifvit vanligt, att då Newton predikade vid Cheetham Hill, några vänner följde honom på väg till hans hem i Manchester Men vid ett tillfälle, då det vanliga aftonmötet var slut, erbjöd sig ingen att följa med honom, hvaröfver han icke så litet förvånades. Han stannade kvar i förstugan och väntade, att någon som vanligt skulle erbjuda sitt sällskap; men då han fann, att ingen önskade så göra och emedan han var allt för mycket man för att bedja någon därom, tog han afsked af sina vänner och begaf sig i väg.

Då han kom nära slutet af byn, fick han vid sin sida se en mycket stor och vacker newfoundlandshund och stannade ett ögonblick för att beundra honom. Hunden stannade också, blickade upp i Newtons ansikte, såg mycket tacksam ut för den uppmärksamhet, som ägnades honom, och fortsatte sedan samma väg som Newton.

Sedan predikanten gått ett stycke, stannade han igen och sade: "Du är en mycket vacker hund, och jag skulle tycka om att hafva dig i sällskap hela vägen till Manchester; men du är icke min hund och får därför icke följa med mig längre. Du har en husbonde och ett hem någonstädes här i trakten, och nu får du gå tillbaka dit."

Han försökte nu förmå hunden att återvända. Men hunden ville icke lyda honom, utan fortsatte att gå vid hans sida. Natten var förfärligt mörk och dyster, och det föreföll icke alls behagligt, att gå till fots till

Manchester, isynnerhet som flere öfverfall af röfvare på sista tiden ägt rum och emedan det vanligtvis sades, att predikanter medförde rätt mycket pängar, då de återvände från sina landsplatser.

Vid ett ställe af vägen kunde man spara tid genom att begagna en gångstig öfver ett fält, och vid hvardera ändan af gångstigen var en städta. Då Newton kom till den första städtan, såg han, fastän det var mörkt, att två män sutto på den och knappast lämnade rum för honom att komma öfver. Hunden gick före honom, hoppade öfver städtan först, vände sig hastigt om och såg på de två männen som sutto där. Beskyddad af hunden steg Newton öfver och hörde då, hur männen förbannade hunden, och han väntade verkligen, att de skulle följa efter, men det gjorde de icke.

Vid andra ändan af gångstigen upprepades detsamma. Två män sutto också på städtan där. Men hunden gjorde såsom förut, stannade och såg på männen, hvilka åter uttalade sina förbannelser öfver honom.

"Nu ser jag," sade Newton, till sin stumme vän, "hvarför du har blifvit utskickad. Du skall följa med mig hem, och jag skall se till, så att du får en god måltid, om ingen annan får det." Men då han kom fram till Manchester, sprang hunden plötsligt sin väg. En af männen, som under natten förbannat honom och som sedan fängslades för ett brott, bekände, att han och hans tre kamrater hade kommit öfverens att råna Newton den natten,

och de hade planlagt så, att om han undkom de två första, skulle han anfallas af de andre. Men alla voro de rädda för hunden.

Denna berättelse omtalas i korthet i doktor Newtons lefvernesbeskrifning, författad af Jackson. Men detaljerna, sådana de här omtalats, gåfvos af Robert Newton själf.

Predikanten som ej ville blifva krigare.

Då Johan Bunyan beskrifver "Fåfänglighetens marknad", säger han: "De som fått i uppdrag att förhöra Kristen och Trofast kunde icke få ur sitt hufvad, att de voro dårhushjon och galningar eller ock orostiftare, som kommit för att ställa till oordningar på marknaden. Därför tog man fatt på dem, slog dem, öfverhöljde dem med smuts och insatte dem sedan i en bur, på det att de skulle blifva ett skådespel för allt marknadsfolket. Där fingo de därför ligga någon tid, ett föremål för hvar mans åtlöje, ilska och hämdlystnad. Men pilgrimerna voro tåliga och vedergälde icke bannor med bannor, utan fastmera välsignade sina förföljare, gåfvo dem goda ord för onda och vänlighet för oförrätter. Man

förde dem sedan åter inför deras domare, beskyllande dem att hafva anstiftat äfven det sista oväsendet på marknaden. Domarne läto alltså jämmerligen piska dem, belägga dem med järnkedjor och leda dem sålunda bundna omkring på marknaden, andra till skräck och varnagel.

Den behandling, pilgrimerna här rönte, framstår lifligt för minnet, då man läser John Nelsons dagbok. Under den första tid han verkade som metodistpredikant, fick han troligen röna mer motstånd och lida mer förföljelse än någon annan af hans medarbetare. Då han berättar hur man bemödade sig att få honom till soldat, säger han:

Då jag fördes fram för officerarne, skrattade de så snart de fingo se mig. Sedan frågade de konstapeln: "Hvad har du för klagomål mot honom?" "Mina herrar", sade han, "jag har intet annat emot honom, än att han predikar för folket, och några af stadens borgar tycka icke om så mycken predikan." De utbrusto i ett skratt, och en af dem svor på att jag passade till soldat, ty där kunde jag få nog af predikan. Jag sade till honom: "Min herre, ni borde icke svärja." Han sade: "Ni har ingen fullmakt att predika, och ni får tagas till soldat." Jag svarade: "Min herre, jag har säkerligen lika stor rättighet att predika, som ni har att svärja." Han sade till kaptenen: "Kapten, passar han för eder?" "Ja", svarade han. "Nå, så tag honom då."

"Mina herrar", sade jag, "jag ser att det

hvarken finnes lag eller rättvisa för en man, som kallas metodist, utan hvad man än gör med mig betraktas som lagligt. Jag beder Gud förlåta eder, ty I veten icke hvad I gören.“ De svarade: “Den verkställande ämbetsmannen måste hafva bättre kännedom om eder, än någon annan kan hafva, och han har sagt nog mycket om eder och edert predikande.“ “Nå väl, herr Coleby“, frågade jag, “hvad ondt har ni att tillvita mig? Hvilken har jag bedragit? Eller hvar har jag ådragit mig någon skuld, som jag icke kan betala?“ Han svarade: “Ingen kan säga hur ni förtjänar ert uppehälle.“ Jag svarade: “Jag kan med mina händers arbete lika väl förtjäna mitt uppehälle som någon annan i mitt yrke i hela England, och det vet ni; och var jag icke i mitt arbete i går och för öfrigt hela veckan?“ Men de bådo kaptenen taga mig, och han kom till mig och sade: “Vi skola snart hjälpa er från att predika.“ Jag svarade. “Först måste ni begära tillåtelse af min mästare.“ Men han sade: “Vi skola nog få er medgörlig.“ Han kastade mig i ett hörn af rummet och fortsatte: “Ni skall snart få sällskap.“

Sedan fördes flere personer inför tjänstemännen, tre blefvo dömda till samma straff som jag, och fyra eller fem blefvo frigifna. Men alla utom jag hade sina grannar till förespråkare, ty i min sak ansåg man sig ej behöfva några vitnen.

Ära vare Gud i höjden! Han bevarade

min själ under hela denna tid i fullkomlig frid, och jag kunde ur mitt hjärtas innersta säga:

»Jag fruktar och rädes ej något, då du,
min herre och Gud, är mig när;
fast världen och satan mig omgifva nu,
du seger beständigt beskär.

Från världen och afgrunden härarne gå,
med lugn jag dess afsikt förstår;
jag ler, ty förgäfves de hota mig, då
du skydda och värna förmår.»

Kaptenen uppläste vår dom och sade: "I hören, att eder dom är döden, om I icke lyden oss."

Vi fördes sedan under bevakning till Halifax och kl. 6 följande morgon till Bradford. Då vi voro ungefär halfvägs mellan Halifax och Bradford, sade en af soldaterna till mig: "Jag är ledsen för eder skull; ty kaptenen har fått order af domarne, att sätta eder i fängelse. Men jag skall tala med honom, och om han vill lämna eder i min vård, skall ni få ligga hos mig; ty fängelset är den förfärligaste plats jag någonsin sett." Jag tackade honom för hans tillbud. Då vi kommo till fängelsedörren, gick soldaten till kaptenen och sade: "Om ni låter mig taga vård om Nelson och ansvara för honom med mitt lif, så skall han vara till hands i morgon bittida." Men kaptenen hotade att spräcka hufvudet på honom, om han yttrade ett ord om saken mera.

Kaptenen kom till oss, innan vi fördes ned i fängelset, och jag frågade honom: "Min herre, hvad har jag då gjort, att jag skall kastas i fängelse? Om ni fruktar att jag skall rymma, så sätt vakt öfver mig i ett rum, och jag skall själf aflöna vakten". Han svarade: "Jag har order att sätta eder i fängelse". Jag ser sålunda Guds ord gå i fullbordan: "Tjänaren är icke förmer än hans herre". Ty de som anklagats för stöld och andra förbrytelser i granskapet fingo äta och dricka samt ligga på fjäderkläder; jag önskade blott att få litet vatten, men kaptenen nekade mig det, ehuru jag på hela dagen icke förtärt mer än litet te på morgonen. Men min mästare sänder icke sina tjänare att på egen kost gå ut i någon strid; han gifver kraft efter stundens behof. Ty då jag kom in i fängelset, som luktade värre än en svinstia, på grund af att blod och smuts rann ned från det ofvan belägna slakteriet, uppfyldes min själ så med Guds kärlek, att fängelset var för mig ett paradis.

Jag kunde då utropa: "O, hvilken härlig frihet Guds barn äga!" Och jag föll ned på mina knän och tackade Gud, att han räknade mig värdig att kastas i fängelse för sanningens skull, och jag bad om mina fienders frälsning från den tillkommande vreden med så mycken innerlighet och så stort allvar som om det varit mina egna syskon. Jag önskade, att de i sina hem skulle vara lika lyckliga som jag var i fängelset.

Omkring kl. 10 kommo flere personer till

fängelset, och genom ett hål i dörren stucko de in några ljus samt föda och vatten. Då jag ätit och druckit, tackade jag Gud, och vi sjöngo nästan hela natten, de utanför och jag innanför fängelsedörren.

Samma natt kom en man, som bor i Bradford, ned till fängelset; han var en fiende till metodisterna, men då han fick se och känna hur uselt det var i fängelset, sade han: "Det här är omänskligt!" Han gick strax sin väg; men omkring kl. 11 kom han tillbaka och sade: "Jag hyser ej samma tänkesätt som ni; men det oaktadt har jag varit hos kaptenen och erbjudit tio pund sterling i borgen, och därtill har jag erbjudit mig själf att gå i fängelse, om han skulle låta eder få en ordentlig bädd; men allt är förgäfves, ty det enda jag fått af honom är ohöfliga svar. Om domaren vore i staden, så skulle jag hafva gått till honom och han skulle snart ha tagit ut eder. Men då det nu är som det är, så beder jag Gud taga sig an eder sak." O, min Gud, må icke den, som vill gifva en bägare kallt vatten åt din tjänare, gå förlustig sin lön, utan välsigna honom och välsigna ditt folk! Och jag beder dig om förbarmande med våra fiender, och låt ej din stränga dom falla öfver dem, utan förhärliga dig genom deras omvändelse och ej genom deras bestraffande!

Omkring kl. 5 på morgonen togo de mig ut; vi fördes under bevakning till Leeds och fingo stå på gatan till kl. 10. Hundratals människor strömmande till för att få se mig. Några sade: "Det är skam att taga en man

till soldat, därför att han predikar sanningen; ty många af våra grannar, som slutit sig till metodisterna och förut voro så usla som människor kunna blifva, äro nu som nya människor, ty vi höra dem icke ens säga ett enda ondt ord.“ Andra ropade: “Jag önskade de vore hängda allesammans, ty de göra människor tokiga, och vi få hvarken dricka eller svärja utan att de skola bestraffa oss, liksom de vore våra läromästare. Men jag hoppas att det skall bli slut med dem nu, ty detta är en af de allra värsta.“

Då jag stod där, kom en glad välklädd kvinna fram till mig, höll sitt ansikte nära mitt och sade: “Nå, Nelson, hvar är nu din Gud? Då du predikade hos Shents, sade du, att du lika litet fruktade för att Guds löfte skulle slå fel, som för att falla genom jordens medelpunkt.“ Jag svarade: “Se efter i 7:de kapitlet hos Mika, 8 och 10 verserna.“ (“Glädjens ej öfver mig, mina fiender! Om än jag faller, står jag upp; och om jag än sitter i mörkret, är Herren mitt ljus. — Och mina fiender skola se det, och blygsel skall öfvertäcka dem som sade till mig: Hvar är han, Herren, din Gud? Mina ögon skola se, hur de blifva nedtrampade såsom grus på vägen.“)

Just som predikan började i kyrkan, fördes jag till fängelset och de andra till ölstugan. Fångvaktaren var mycket vänlig, ty han lät mina vänner komma in till mig flere gånger. Jag tänkte på *Kristens resa*, ty hundratals människor stodo på gatan och sågo in genom

fängelsegallret och voro färdiga att råka i osämja för min skull. Flere skulle hafva velat ställa borgen för mig, om jag fått komma ut, och det sades mig, att en främling erbjudit ett hundra pund för mig, men det hade afslagits. Jag är en för svår förbrytare för att få mottaga någon lindring i mitt straff; ty gudsfruktan är ett brott, som världen aldrig kan förlåta.

Kl. 5 på måndags morgonen släpptes jag ut ur fängelset, och vi marscherade direkt till York, där jag framställdes för flere officerare, hvilka tycktes glädjas, som de tagit ett stort byte, och de hälsade mig med många förskräckliga svordomar. Då jag stod framför dem och hörde det språk de förde, tänkte jag att helvetet icke kunde vara mycket svårare än att vara i ett sådant sällskap. Jag frågade dem: ”Tron I att det finnes en Gud och att han är sannfärdig?” De svarade: “Ja, visst tro vi det.“ Jag svarade: ”Jag kan icke tro eder, det säger jag rent ut“. “Hvarför icke?“ Jag svarade: “Jag kan aldrig tro, att någon människa med vanligt förstånd, som tror att Gud är sannfärdig, vågar missbruka hans namn; och mycket mindre tron I att Gud skall höra eder, då I bedjen honom att han skall fördöma edra själar. Antag att Gud skulle gifva eder den fördömelse, I bedjen om, hur förskräckligt skulle det icke vara för eder. Veten I att I en dag skolen stå inför honom, som icke skall låta den blifva ostraffad, som missbrukar hans namn?“

Då jag talade med dem om det tillkom-

mande, syntes de känna det såsom om jag kastade eld på dem; men de öfvervunno snart dessa allvarligare tankar och sade: "Du får icke predika här; du är lämnad åt oss såsom soldat, och du får icke tilltala oss, som äro officerare, på så sätt." Jag svarade: "Det finnas blott ett sätt att förekomma det." "Nå hvad är det då?" frågade de. Jag svarade: "Det är att icke mer svärja så att jag hör det."

Vi fördes sedan genom staden, men det var som om själfva afgrunden upprörts ända till bottnen för att möta mig. Gatorna voro fulla af människor, hvilka ropade och hurrade, som om jag förgjort hela nationen. Men Herren gjorde mitt ansikte såsom koppar, så att jag kunde betrakta dem som om de varit gräshoppor och gå genom hela staden alldeles som om blott Gud och jag funnits där. O, må jag aldrig förtörna min nådefulla Gud, så att han tager sin ynnest från mig! Om jag då ock skulle gå genom dödsskuggornas dal, skall jag icke frukta något ondt. Just nu finner jag att hans ord går i fullbordan: "Frukta ej för plötslig skräck och för den ogudaktiges storm, när den kommer!" Sannerligen, du Gud är en sanningens Gud! Förbarma dig öfver denna stora stad, hvars gator genljuda af eder, lär dem tala ett rent språk och fräls deras själar, på det fiendens hopp må komma på skam!

Jag fördes till vakten, där officerarne kastade lott om mig; jag föll på kapten S—s lott. Han ville nu gifva mig pänningar, men

jag vägrade taga emot dem. De befalde då sergeanten lägga handbojor på mig och skickade mig till fängelset. Jag fördes dit, eskorterad af en trupp musköterare: jag fick vara där öfver två nätter och en del af den tredje dagen, omgifven af sådana svärjare, att man knappast kunnat finna värre i afgrunden. Jag hade sålunda nog arbete både dag och natt med att bestraffa dem. Jag fann att de icke kunde stå emot mina ord, utan de mest förhärdade gåfvo med sig och önskade, att de kunde lägga bort att svärja och aldrig mer göra sig skyldiga till denna synd.

Ett krigsråd hölls, och dit fördes jag af ett kompani musköterare som hade bajonätterna påskrufvade. Då jag kom inför rådet, frågades: "Hvad har denna man begått för brott?" Svaret var: "Han är metodistpredikant och vägrar taga emot värfningspänningar." De vände sig därpå till mig och sade: "Du bör ej misstycka på oss; ty vi lyda blott order, nämligen att göra dig till soldat. Du är öfverlämnad åt oss, och om rättvisa icke vederfarits dig, så kunna icke vi hjälpa det." Jag svarade: "Jag skall icke slåss, ty jag kan icke böja mina knän inför Herren, bedja för en person och sedan jag slutat min bön stå upp för att taga lifvet af honom. Jag vet att Gud både hör mitt tal och ser mina gärningar, och jag skulle förtjäna en skrymtares straff, om mitt handlingssätt ginge i strid med mina böner." "Se så, stå nu inte och predika för oss", sade de; "du är tvungen att lyda. Sergeant, gif honom sold." Han

erbjöd mig två shilling, hvilka jag nekade att taga emot. De hotade mig strängeligen, men jag kände ej den ringaste fruktan för dem. ”Om du rymmer“, sade de, “så får du samma straff, som om du tagit våra pängar.“ Jag svarade: ”Om jag icke kan blifva fri på laglig väg, icke skall jag rymma. Om jag skulle göra det, så straffa mig som ni behagar.“

Dagen därpå fick korpral W. order att lämna mig gevär och andra krigsredskap. Korpralen syntes ogärna utföra uppdraget, men han var tvungen. Då han lämnade mig dem, darrade han, som om han haft frossan. Därefter kommenderades jag ut på fältet, där andra skulle lära mig exercera, och de voro rätt vänliga mot mig. Jag hade flere åskådare än någon annan och fick desto större anledning att tala sanningen, och det undanröjde fördomen hos många. Jag förstod att invånarne i York hyste samma föreställning om en metodist som om en spetälsk människa, hvilken besmittar allt som hon kommer nära, och de tackade Gud att ingen kommit dit för att predika.

På lördagen uttalade flere den önskan, att jag på söndagsmorgonen skulle predika. Jag sade att jag skulle gå ut på heden kl. ½ 8. Jag gjorde så och fick predika för omkring tre hundra stillsamma åhörare, hvilka bådo mig att också predika på eftermiddagen. Jag sade till några af dem, att jag antagligen komme att göra det, men jag gjorde intet offentligt tillkännagifvande, utan den ene sade till den andre, och så spreds det kring

hela staden. Kl. 7 på kvällen gick jag ut på heden och fann där en väntande stor skara människor, jag tror sex tusen. Men det fans intet för mig att stå på. Flere soldater voro nära på öfverlastade och började bråka med folket, som trängdes omkring mig, och då jag förstod, att det skulle blifva tumult af, förekom jag det genom att draga mig tillbaka.

På måndagen sände en af officerarne bud efter mig och sade: "Kan du ännu icke låta bli att predika, utan vi skola få obehag för din skull? Om du predikar offentligt någon gång till, så skall du få stryk." Jag svarade: "Jag frågar icke alls efter hur det går. Det är bättre att lyda Gud än människor. Jag tror det vara Guds vilja att jag skall predika, och jag vill icke förtörna Gud genom att göra någon människa till viljes." Under många hotelser befalde han mig att gå, men jag lofvade icke lyda honom, icke häller hade jag för afsikt att göra det; ty jag hade lofvat komma till Acomb, en by omkring en mil från York. Aftonen därpå gick jag dit och predikade ute på öppna fältet för nästan alla byns invånare.

Någon omtalade för fänriken, att jag predikat. Han sände efter mig och svor öfver mig, därför att jag predikat och sade, att han hvarken ville ha något predikande eller bedjande i sitt regemente. "Då borde ni icke tillåta att man svär och förbannar där häller", svarade jag, "ty säkerligen har jag lika mycken rättighet att bedja och predika, som ni har att svärja och förbanna."

Han svor åter på att jag skulle få grundligt spö för hvad jag gjort. Jag svarade: "Gud må styra om den saken, ty verket är hans; men om ni icke upphör med edra eder och svordomar, så är eder ställning svårare än min." Han sade då: "Korpral, sätt strax den där karlen i fängelse." Korpralen svarade: "Jag får icke föra en person i fängelse, utan att anmäla hans brott." "Säg då att han icke lyder order". svarade fänriken.

Jag fängslades just som gudstjänsten i kyrkan började, och i två nätter och tre dagar fick jag sitta där. Under denna tid var min själ som en vattnad örtagård, jag kunde hela dagen sjunga Guds pris, ty han förvandlade min fångenskap till glädje, och jag hvilade lika bra på hårda bänken som på äjderdun. Nu kunde jag säga: "Att tjäna Gud är fullkomlig frihet." Jag leddes af Anden till mycken bön för mina fiender; att de måtte få dricka ur samma fridsström, som Gud i så rikligt mått lät mig dricka ur.

På tisdagen togs jag ur fängelset och instäldes för majoren. Flere af de unge officerarne voro hos honom, och de logo då jag kom in i rummet; ty de hade flere gånger varit i fängelset och sett mig samt svurit på att jag skulle få förfärligt med spö. Men jag hade sagt till dem: "Om ni icke bättrar eder och lägger bort att svärja, så skall ni förgås för evigt, och jag skall vara ett vitne mot eder. Det kommer att blifva värre än att få spö för Kristi skull."

Nu tycktes de vara glada därför att de-

ras ord skulle gå i fullbordan. Majoren sade: "John Nelson, hvarför har du blifvit kastad i fängelse?" "Därför att jag uppmanat människor att fly den tillkommande vreden; och om det är ett brott, så kommer jag att begå det om igen, försåvidt ni icke skär tungan ur min mun, ty det är bättre att dö, än att vara olydig mot Gud." "Nå, är detta allt", svarade han, "så är det icke något brott, ty då du gjort din plikt, så bryr jag mig icke om att du predikar, vore det ock hvarje kväll i något hus eller på något ställe utom staden. Men jag vill icke att du skall ställa till något bråk och gräl." "Nej, det är visst icke min mening", svarade jag. "Nå, då får du gå", sade han, "och om jag får tillfälle, så skall jag sända efter dig och själf höra dig predika, ty jag önskade att alla vore lika dig." Nu hängde mina motståndare ned sina hufvuden och upphörde med sitt skratt.

Följande söndagsafton — det var i Darlington — kom en af officerarne till mig och sade: "Hvarför var du icke i kyrkan i dag?" Jag svarade: "Jag var där; om ni själf varit där, så hade ni kunnat se mig. Jag går alltid till kyrkan, då jag har tillfälle därtill." "Nå", tillade han, "har du predikat sedan du kom hit?" "Nej, icke offentligen ännu", svarade jag. Han svor och önskade, att jag skulle predika, så skulle han straffa mig grundligt. "Men, min herre", sade jag: "om ni icke bättrar eder och lägger bort eder vana att svärja, så blir ni värre straffad, än ni kan straffa mig". Han svarade: "Jag skall lära dig att tänka

på ditt gevär och vänja dig af med att predika.” “Ja, då jag vänjer mig af med att tala”, invände jag.

Det var han, som satte mig i fängelse i York, därför att jag predikade. Som Saul förföljde David, så har denne förföljt min själ; men jag förlitar mig på att Gud, som befriade David, äfven skall befria mig från denne grymme man. Han tillkallade en af soldaterna, från hvars hufvudbonad han tog kokarden, satte den i min och svor på att jag skulle bära den. Jag kände hur en svår frestelse uppstod inom mig vid tanken på att en okunnig, ogudaktig man skulle på så sätt plåga mig på gatan och i fängelset, och jag kunde ha fört hans nacke och hälar intill hvarandra. Jag kände en gammal mans ben inom mig; men Herren höll mig tillbaka, då vreden strömmade in som en flod, eljes skulle jag ha böjt hans nacke till marken och satt min fot därpå, hvilket skulle ha varit vanhedrande för evangelium och till skada för min egen själ. Men Gud var god mot mig, han visade mig faran och räddade mig i ett ögonblick därur. Då kunde jag betrakta honom med medlidande och ur djupet af mitt hjärta bedja för honom.

På lördagen fick jag order att på söndagen gå ut på vakt; men jag önskade att få gå på vakt en annan dag och betala någon som ville gå på vakt i mitt ställe. Jag tror att tio män erbjödo sig att gå på vakt i stället för mig, men fåfängt; ty den fänriken, som hela tiden visat sitt hat mot mig, var vakt-

hafvande officer den dagen, och han vidhöll att jag skulle utkommenderas just då. Jag frågade: "Hvad har jag då gjort, eftersom jag ej kan få åtnjuta samma frihet som det andra manskapet?" Han svarade: "Du älskar kyrkan allt för mycket, och jag vill hålla dig därifrån och låta dem gå som icke tycka om att gå." Bevara mig, o min Gud, från vrede eller illvilja mot denne man, som är satt att pröfva mig!

En vecka därefter kom majoren. Han hade hört hvad fänriken gjort och kom till mig och sade: "Jag är underrättad att fänrik A. hindrat dig att gå i kyrkan; men du skall icke mera blifva hindrad, så länge du är med oss."

Jag har funnit något godt hos denne man från första gången jag såg honom. Han tager skäl och synes ha samvete. Han sade till mig: "Första gången jag såg dig, märkte jag att du icke är någon svärmisk lösdrifvare, utan att det var en skandal att du skulle göras till soldat. Parlamentsakten gäller icke sådana som du. Men de andra officerarne sade, att de icke kunde göra något åt saken, ty du var af rätten öfverlämnad åt armén; och domstolen har handlat som skälmar." "Nej", svarade jag, "rätten har ingen skuld, ty jag har ännu icke varit inför någon rätt." "Hvem har då sändt dig hit?" frågade han. Jag svarade: "Kommissionärerna." "Nå, hvad hade de för bevis mot dig?" "Anklagelsen mot mig var: Han predikar för folket; för öfrigt visste åklagaren intet ondt om mig."

"Men då har du ju icke begått något brott. Hade du ingen, som förde din talan?" "Jo, flere ville göra det, men de fingo ej tillåtelse därtill. Icke häller togs någon hänsyn till den skrifvelse, som mina hederliga grannar och några herrar insände; ty en af kommissionärerna är kyrkoherde i vår församling; han var vitne emot mig, och de sade att de icke ville höra något annat."

Fredagen den 27 juli kom Johan Graham från Sunderland till mig med ett öppet bref i sin hand och sade: "Kom, min vän, jag medför goda nyheter till dig. Gud har hört sitt folks böner för dig och gifvit dig frihet. Se här, läs detta bref. som majoren har sändt till kaptenen." Brefvet innehöll följande: "Jag har erhållit order från grefven af Stair att frigifva John Nelson, som tvangs till krigstjänst från Birstal i West Riding, Yorkshire. Låt honom lämna vapen och persedlar samt låt mig veta om han erhållit några pänningar sedan han kom, och sänd honom till mig såsom tjänstledig." Jag lämnade följaktligen allt hvad jag mottagit åt löjtnant M., som sade att han var glad öfver mitt frigifvande och önskade mig allt godt, hvart jag tog vägen. Jag fick ett tjänstledighetsbevis och begaf mig på aftonen i sällskap med några vänner, som kommit för att besöka mig, till Newcastle, dit vi anlände kl. 7.

Dagen därpå träffade jag majoren på gatan och följde honom till hans hem. Han sade: "Jag har order från grefven af Stair att frigifva dig." Han sände efter adjutanten

och befalde att han skulle taga med sig två tryckta afskedsblanketter. Han och tre andra officerare kommo tillstädes och ifylde blanketterna. Då det var gjort, sade han: "Jag önskar att alla män i vårt regemente uppförde sig så väl, som John Nelson gjort, under den tid han varit med oss. Det skulle vara bäst både för dem och oss." Vår löjtnant sade då: "Ja, han har verkligen gjort mycket godt sedan han kom ibland oss; ty vi hafva icke hört en tredjedel så mycket eder och svordomar i regementet sedan han kom hit, som förut, och mig har han gifvit flere enskilda förmaningar samt några böcker. Jag tackar honom både för detta och för hans råd, ty de äro goda." Majoren sade då: "Jag önskar att jag hade ett helt regemente af sådana män som han, med det undantag, att han vägrar att gå i strid. Jag skulle då icke bry mig om hvilken fiende jag hade att möta eller hvart jag blefve sänd."

Kyrkoherdens hustru och familj.

I en stor och vacker by i södra England bodde för många år sedan en lokalpredikant, som bland sina grannar åtnjöt mycket anseende för sin utmärkta karaktär, redbarhet och krist-

liga vänlighet, men hvilken hade funnit det omöjligt att få hyra ett rum eller någon plats i byn, där metodistgudstjänst kunde anordnas. Han var till yrket skomakare. Och emedan han hade en stor familj, var det för honom rätt svårt att anskaffa hvad som behöfdes för de dagliga behofven. Han hade på grund häraf inga medel, hvarmed han kunde få till stånd ett kapell eller en passande predikolokal. Och ehuru han många gånger samtalat i detta ämne med dem som väl varit i stånd att hjälpa honom, om de velat, kunde han aldrig förmå dem härtill.

Det statskyrkliga inflytandet i byn hade öfverhand. Och kyrkoherden, som äfven var en magistratsperson och åtnjöt stort anseende i socknen, såg med missnöje hvarje försök att i byn införa den frikyrkliga rörelsen. Själf ägde han en stor del af byn, som i hans släkt gått i arf från urminnes tid, och det var för honom icke svårt att få de andra egendomsägarne att fatta beslut, att ingen plats på deras egendomar skulle uthyras eller försäljas för några frikyrkliga ändamål.

Men det som kyrkoherden icke gillade och allvarligt motsatte sig under många år, bidrog han till sist själf att förverkliga under följande omständigheter:

Lokalpredikanten, hvarom vi nyss talat och som vi skola kalla Jameson, som icke varit i stånd att anskaffa ett rum för predikan, sysselsatte sig likväl med att utdela religiösa traktater, och vänner, som voro bosätta på långt ifrån platsen belägna ställen,

skänkte ansenliga pänningsummor för inköp af traktater. Vanligen innehöllo dessa traktater berättelser, men tillfälligtvis erhöll lokalpredikanten äfven traktater af dogmatiskt innehåll. Och då en sådan traktat vid ett tillfälle lämnades i ett hem, som kyrkoherdens hustru ibland besökte, föll den i hennes händer. Hon var vid tiden i fråga en allvarlig sökare efter frälsning, ehuru alla, som kände henne, talade om henne såsom en mycket religiös kvinna. Emedan traktaten handlade om frälsning och klart utvisade den väg, på hvilken syndare skola komma till Kristus och få barnaskap hos Gud, läste hon den med mycket allvar och innerlig glädje. Dagen efteråt besökte hon återigen det hem, där hon erhållit traktaten och frågade hustrun där, hvem som lämnat den. Denna omtalade det och tillade, att Jameson hade många fler traktater af samma slag. Prästfrun begaf sig sålunda strax till lokalpredikantens hem och berättade för honom hvad hon önskade. Han inbjöd henne att sitta ned och tog därefter fram en hel mängd med traktater, hvilka han utbredde framför henne på bordet.

“Säljer ni många sådana här, herr Jameson?“ frågade hon, sedan hon en stund sett på dem.

“Jag säljer icke några, min fru, jag skänker bort dem.“

“Hur kan ni hafva råd till det?“

”Några af mina vänner sända mig pänningar för detta ändamål”, svarade han.

“Känner jag några af dem?“

"Nej, det tror jag icke", svarade han, "åtminstone har jag aldrig hört någon af dem tala om eder."

En stund satt frun alldeles tyst; synbarligen önskade hon säga något mer utan att veta, hur hon skulle börja. Slutligen, ehuru med någon tvekan, anmärkte hon:

"Den traktat, jag erhöll af fru Plant, var just hvad jag behöfde, ty den talar om frälsningen, och därpå har jag tänkt mycket under den senaste tiden."

"Menar ni att ni tänkt på eder egen frälsning; min fru?"

"Ja, jag är icke tillfredsställd med min ställning, ty jag har ingen förnimmelse af frid med Gud, och detta gör mig mycket olycklig."

"Jag antar, att ni beder därom, min fru. Men förtröstar ni också på Kristus för närvarande frälsning?"

"Jag försöker att förtrösta på honom och jag hoppas, att han skall frälsa mig."

"Men vill han icke frälsa eder *nu*?"

Frun skakade sitt hufvud och lyckades endast med svårighet dölja sin rörelse. Strax därefter tog hon afsked, i det hon bad att få låna några traktater, som hon utvalt, och antydande att hon snart skulle komma igen.

Två eller tre dagar därefter återvände hon och hade ett långt och allvarligt samtal med Jameson, som nu blifvit hennes andlige lärare, och hon bad honom, att han skulle ihågkomma henne i sina böner. Under därpå följande besök lärde hon alltmer att känna

Kristi väg och infördes i Guds barns härliga frihet. Hon begärde då tillåtelse af Jameson att få medföra sin äldsta dotter, som äfven sökte frälsning och icke var långt ifrån Guds rike. Då den unga flickan erhöll frid, blef hon mycket ifrig rörande sin andra syster, som hitintills icke hade visat någon omsorg om det som tillhörde hennes frid och som i förstone motsatt sig hvarje försök att leda henne i denna riktning.

Men både modern och systern, som behandlade henne med den största vänlighet, upphörde icke i sina bemödanden att föra henne till Kristus, de visade i sitt samtal och på allt sätt, att religionen hade gjort dem båda lyckliga, och att den var något, som var i hög grad eftersträfvansvärdt. Deras bemödanden voro icke häller förgäfves. Sex månader efter det första besöket, som kyrkoherdens hustru gjort hos Jameson, hade denna nitiske och gudfruktige man den stora glädjen att veta, att alla tre, modern och hennes två döttrar voro sant omvända till Gud och vandrade under den helige Andes ledning.

Det är tydligt, att den förändring, som försiggått med några af familjens medlemmar, uppmärksammades af kyrkoherden. Han gaf akt därpå och gladdes däröfver, och ehuru han i förstone icke kände till, hur det hade gått till och hvilken som varit medlet, hvarigenom nytt ljus och nya religiösa impulser meddelats dem, visade han intet missnöje, då hans hustru berättade honom, hur hon och hennes döttrar blifvit förda till Kristi

kännedom. Han kände Jameson såsom en af sina församlingsmedlemmar och en regelbunden nattvardsgäst i sin församling och beslöt att göra honom ett besök.

Då han så gjorde, blef han mycket glad öfver att finna den metodistiske lokalpredikanten så intelligent och kunskapsrik och så renlärig i sina åsikter, och det oaktadt så ödmjuk och from. Han hade förut hyst en helt annan mening rörande lokalpredikanterna. Han hade ansett dem vara fromma och nitiske män, men djupt okunnige och själfviske. Hans besök hos Jameson beredde honom därför ett stort nöje, och han lofvade icke blott att ånyo komma på besök utan sade, att om Jameson önskade få låna några böcker ur hans bibliotek, så stodo de till hans tjänst.

Någon tid därefter under det skomakaren var som ifrigast sysselsatt med sitt arbete, öfverraskades han af ett besök af kyrkoherdens hustru och hennes två döttrar. De kommo för att tala om kyrkoherdens ende son, som var en officer vid flottan och för närvarande långt borta från hemmet. Modern hade i sitt sinne känt sig manad att bedja för honom, och hans systrar, som också känt en liknande ingifvelse, hade kommit öfverens med henne att afskilja en viss timme hvarje dag för att bedja till Gud om hans frälsning. Men då de samtalat härom, hade en af dem föreslagit att de skulle med sig i förbön förena lokalpredikanten. Och i detta syfte hade de nu kommit till honom, såsom vi här nämt. Han mot-

tog dem med sin vanliga vänlighet, lyssnade till deras framställning och lofvade gärna och af hjärtat att med dem deltaga i bön.

Under tiden hade kyrkoherden, hvilkens besök hos Jameson blefvo allt oftare upprepade, blifvit öfvertygad, att det var både orätt och okristligt att beröfva en så god man och dem, som voro förenade med honom, tillfälle att uppbygga ett eget möteshus. Och ehuru han kände, att det knappast skulle vara passande för honom att på något sätt offentligt taga del i eller främja något sådant, var det för honom mycket svårt att förmå en af sina vänner, som ägde en ansenlig egendom i byn, att skänka ett stycke jord för ifrågavarande ändamål. Kyrkoherdens hustru och döttrar fingo i uppdrag att underrätta Jameson härom. Det är helt och hållet omöjligt att beskrifva hans och hans vänners glädje, då de fingo denna underrättelse. De goda nyheterna spredos af ryktet, och man började genast göra ansträngningar för att uppföra ett nytt kapell. Och så fortsatte man med oaflåtlig iffver ända till dess bygnaden stod där färdig.

Samma dag kapellet öppnades för gudstjänst, återvände kyrkoherdens son hem. Och emedan han var närvarande vid mötet, som hölls på aftonen, begärde han tillåtelse att få säga något. Han omtalade då, att under det han var på sjön några månader förut, förnam han plötsligt, ehuru han förut varit en tanklös och likgiltig syndare, som icke frågade det ringaste efter religion, likasom det hade frågat inom honom: Hvad skulle det blifva af

mig, om jag doge i natt? Och ehuru han sökte att komma ifrån och glömma denna fråga, var det för honom omöjligt. Emedan han trodde, att det var någon orsak, hvarför denna tanke kommit till honom, satte han sig ned och tänkte allvarligt däröfver, ända till dess han kände sig nödsakad medgifva, att om han doge i den ställning, hvari han befann sig, han skulle gå förlorad för evigt. Denna öfvertygelse förmådde honom att börja läsa sin bibel. Men ju mer han läste, desto mer kände han sig behöfva läsa, ända till dess bibeln blef hans ständiga följeslagare. En dag under det han var nedböjd på sina knän och sysselsatt med att läsa bibeln, just samma timme som hans moder och systrar och deras vän hade kommit öfverens att bedja för honom, kom det till hans själ en sådan öfverväldigande känsla af Guds kärlek, att han först kände sig så förödmjukad och sedan så full af frid, så lycklig, så fullkomligt villig att lefva eller dö, hur det behagade Gud, att han kände, att han var en ny skapelse, att det gamla var förgånget och att alla ting hade blifvit nya.

Omtalandet af denna erfarenhet, beledsagadt af några inträsserande anmärkningar af Jameson skänkte ny uppmuntran åt dem, som lämnat bidrag till uppförandet af kapellet och äggade dem så, att hela kapellet snart betalades.

Den omvände borgmästaren.

Alla, som känna till metodismens tidigare historia, komma ihåg, hur vanligt det var, att magistratspersoner och rättstjänare förföljde dem, satte sig i spetsen för fridstörare och gåfvo helgd åt den grymmaste behandling från folkets sida. Många af predikanterna och deras vänner blefvo fängslade såsom lösdrifvare eller tagna till soldater eller sjömän. Och detta skedde icke blott med myndigheternas medgifvande, utan på deras befallning. Och genom ett sådant handlingssätt spredos fördomarne mot Wesley och hans medarbetare till platser, som de aldrig hade besökt. Och då en predikant sålunda kom till en stad för första gången, fann han allaredan i beredskap ett kraftigt motstånd.

Emedan det hade blifvit sagdt, att metodisterna hade för afsikt att predika i en stad i ett af de södra landskapen, där de aldrig förr varit, beslöt borgmästaren i staden, att han skulle hindra det. Och emedan han hade fått veta på hvilken väg predikanten skulle anlända, beslöt han att draga honom till mötes och så afvända den ofärd, som hotade samhället. Men så snart han kommit utom staden, kom han att tänka på, att det vanligtvis sades, att predikanterna voro elaka och upproriska i sitt sinne, och han kände sig nästan förvissad, att han i den väntade

predikantens beteende skulle få en fingervisning, hur han skulle bete sig. Ut på ängen fans det en gångstig, som gick paralell med vägen, och han tänkte, att om han red på gångstigen bakom häcken och där afvaktade predikantens ankomst, skulle han få se och höra nog för att både för egen del och för sina vänner blifva öfvertygad att han gjorde rätt, då han icke tillät metodistpredikanten att komma in i staden.

Upptagen af dessa tankar red han sakta gångstigen framåt, och om en stund fick han höra en hästs långsamma steg och någon som sjöng. "Så där", tänkte han, "nu kommer metodisten. Man har sagt, att de alltid sjunga sånger, och det visar, att de icke äro bättre än sitt rykte; jag skall hafva honom i snaran innan han ens anar det".

Då ryttaren kom närmare, kunde borgmästaren se, att predikanten var en storväxt man, men en dålig ryttare. Han var angelägen att få höra hvad det var han sjöng, emedan han icke betviflade, att det var någon upprorisk eller sedeslös sång, någon sådan som då för tiden allmänt sjöngs på gatorna. Till sin förvåning fann han likväl, då han för några ögonblick lyssnade, att predikanten sjöng en lofsång, densamma han själf plägade sjunga nästan för hvarje söndag i sockenkyrkan.

Just då predikanten red förbi en plats, där borgmästaren stod, stupade hästen omkull och kastade ryttaren till marken. "Nu skall jag hafva honom ändå", sade borgmä-

staren för sig själf." Det där skall göra slut på hans sång och vissa honom i de rätta färgerna." I nästa ögonblick reste predikanten sig från marken, och, utan att ens borsta smutsen af sina kläder, gick han fram till hästen, som också hade rest sig, klappade honom på halsen och sade vänligt och medlidsamt: "Stackars Bob, jag är rädd, att du har stött dig mycket värre än jag. Jag tror icke, att det var ditt fel att du föll, utan mitt, emedan jag rider så dåligt. Stackars Bob, du har varit en trogen tjänare åt mig många år, och om du faller ännu en gång, bör jag icke klaga därför." I det predikanten så sade, tog han upp näsduken ur sin ficka och började torka smutsen af hästens sida och ben under det han oupphörligt uttalade det hoppet, att Bob icke hade stött sig illa och tackade Gud, att hans knän icke hade blifvit slagna.

"Det var besynnerligt", sade borgmästaren för sig själf. "Det där är en mycket underlig man, och jag kan icke tro, att han kan vara så dålig, som de säga predikanterna vara. Om min häst hade kastat af mig på det där sättet, så skulle jag hafva slagit honom med mitt ridspö ända till dess jag knappast kunnat stå, och jag skulle hafva förbannat och svurit på, att jag aldrig mer skulle rida på honom. Men här är en man, hvilken bara är vänlig mot sin häst, som kastat af honom, och innan han bryr sig om sig själf, vårdar han sig om djuret, klappar det på halsen och säger, att han hoppas, att det icke skadat sig. Det var i sanning en mycket egendomlig man,

och jag skall bestämdt stiga fram och tala med honom.“

Han begaf sig genom en öppning i häcken fram till predikanten och sade: “Jag är rädd, att ni blifvit sårad, min herre.“

”Nej, Gud vare lof, jag har icke stött mig svårt“, svarade han.

“Förlåt, tackar ni Gud för, att ni blifvit kastad af hästen?“

“Ja, min vän, jag tackar honom för allting, jag prisar Herren alltid, hans lof skall alltid vara i min mun.“

“Är det orsaken, hvarför ni icke slog eder häst, då han stupade?“

“Hvarför skulle jag slå min häst, därför att han föll? Han har varit mycket trogen emot mig och burit min tunga kropp tusentals mil utan att någonsin klaga eller att vägra lyda sin husbonde. Han har lärt mig många saker och har många gånger varit en orsak till att mitt hjärta vidgats af kärlek och tacksamhet till Gud. Jag har tänkt på att om ett stumt djur kan vara så lydigt och troget och alltid undergifvet min vilja, hur mycket mer borde jag då icke vara lydig mot min Gud och min välsignade frälsare? Skulle jag hafva kunnat slå ett djur, som lärt mig sådan läxa?“

“Ni synes betrakta saken ifrån dess rätta sida, och jag är glad om jag får göra eder sällskap. Får jag fråga, hvad ni har för ärende hit i trakten, och om ni har några vänner att taga in hos?“

“Jag är metodist och har inga jordiska vänner på denna trakt, men jag är en evan-

gelii predikare, och min himmelske fader har alltid omsorg om mig, hvart jag tager vägen.“

“Kom då och blif min gäst, om ni så behagar! Jag är borgmästare i staden, och jag kom ut för att hindra eder att komma till oss. Jag har blifvit underrättad, att metodisterna voro ett uselt och upproriskt folk, och jag ansåg, att det var min plikt att icke tillåta dem att komma in i samhället. Men edert uppförande och tal har fullkomligt öfvertygat mig, att metodisterna icke äro sådana, som de hafva blifvit beskrifna för mig, och jag är viss, att om ni predikar den läran i praktiken, så skola invånarne i staden hafva mycken nytta af att höra eder. Jag skall med glädje följa med eder i afton till torget, där det har blifvit sagdt, att ni skall predika, och om det så behöfs, skall jag uppmana folket att stilla och uppmärksamt lyssna till hvad ni har att säga.“

Borgmästaren höll hvad han lofvat. Han tog metodistpredikanten med sig till sitt hem, drog omsorg om både honom och hans häst under vistelsen i staden, följde med honom till torget, där han skulle predika, uppmanade folket att vara stilla och uppmärksamt under gudstjänsten och förenade sig med metodisterna samt blef en af de förnämste stödjepelarne för Wesleys verksamhet i denna del af landet.

Herrens pänningar.

Då en respredikant förr färdades från plats till plats, var man i de flesta fall mycket villig att gifva predikanten härbärge och hans häst stallrum på de olika predikoplatser, som hörde till hans krets. Folket plägade anse det såsom både nyttigt och nöjsamt att vid dessa tillfällen få mottaga predikanten.

Först och främst fingo de lyssna till hans böner, men dessutom äfven hoppas blifva delaktiga af de välsignelser, som äro utlofvade åt den, som mottager en profet i en profets namn. Desslikes voro samtalen med en gammaldags metodistpredikant vanligen i hög grad inträsserande och ibland både roliga och uppbygliga. Predikanten var en slags resande tidningskolportör och fick reda på en hel mängd saker och förhållanden, som voro af stort inträsse för hans vänner, där han färdades från plats till plats. Det är därför icke alls förunderligt, äfven om man icke tager med i räkningen deras särskilda verksamhet såsom talare, att deras besök voro efterlängtade och sedan de rest ihågkomna med glädje — och både familjens barn och tjänare delade denna glädje.

Än i dag kan man öfverallt i landet träffa personer, som säga: "Min faders och farfars hus var alltid predikanternas hem", och utan tvifvel har denna plägsed att mottaga predikanten såsom gäst, varit till stort

gagn för metodistförsamlingarna, emedan den bidragit till att närma predikanten och folket till hvarandra, till och med innan de inbördes voro personligen bekanta.

Ett sådant "predikanthem" var i synnerhet en stor välsignelse för predikanten, emedan han under fullgörandet af sina åliggan-den måste vara mycket borta från sitt eget hem, sin familj och det som var honom kärast i lifvet. Och då var det godt att veta, att det näst bästa hemmet var i beredskap för honom, och att han skulle välkomnas af vänner, i stället för att behöfva hyra in sig någonstädes eller utsätta sig för bullret och oron på ett värdshus.

I en liten by i norra England hade en bagare öppnat ett sådant där "predikanthem". Ehuru han måste arbeta mödosamt för sitt uppehälle och hade många barn att sörja för, var han likväl lycklig och glad att kunna hålla i ordning ett litet "predikantrum" och gifva predikanten mat, då denne tillfälligtvis kom till byn för att predika. Han var ett riktigt stöd för saken där på platsen och åtnjöt högt anseende af alla, som kände honom, både såsom flitig och redbar i sitt yrke och gudfruktig och from i allt sitt lefverne. Man visste att så länge han lefde, skulle "saken icke gå ut", där på platsen. Men hur skulle det gå, om han blefve död?

Efter några års förlopp dog han ändå, till sorg för hustru och barn och till saknad för hela omgifningen. Han var jämförelsevis ung; men de flesta af hans barn hade redan

fått någon sysselsättning, så att utgifterna blifvit mindre på senaste tiden, och han kunde hysa någon förhoppning att lägga undan något af sin inkomst för kommande dagar. Hans död var därför ett tungt slag för familjen, men i synnerhet för hans änka, som icke var beredd på att han så hastigt skulle tagas ifrån henne. I förstone var allt så mörkt för henne, och fattigdomen och arbetshuset syntes henne icke långt borta.

Det var nu alldeles nödvändigt att skaffa en person, som skötte affären. Hon måste därför inskränka sina utgifter så mycket som möjligt, och det blef starkt ifrågasatt, att icke längre hålla något "predikantrum". Men hennes bättre känslor uppreste sig mot denna tanke. Hon kom ihåg hur hennes man under många år varit lycklig och glad, därför att han kunnat mottaga predikanterna, och att hon själf hade funnit mycket nöje i deras umgänge. Hon sade därför till sig själf: "Jag skall bedja öfver saken". Hon gick in i rummet, och sedan hon bedit en stund, kom hon till följande beslut — att hon skulle arbeta för sig och sin familj tolf timmar om dagen och gifva Gud den trettonde; det vill säga, hvad hon förtjänade under tolf timmar skulle hon använda till sitt och sina barns uppehälle, och hvad hon förtjänade under den trettonde timmen, skulle användas till underhåll af predikanten. Hon beslutade desslikes, att allt hvad hon förtjänade under den trettonde timmen skulle hon lägga in i en liten låda och icke taga ett enda öre där-

af, försåvidt icke hennes öfriga resurser voro uttömda.

Åren kommo och gingo. På grund af sin stora förlust hade bagarens änka rönt mycket deltagande och välvilja, och hennes affär uppblomstrade alldeles märkvärdigt. Hon kunde hålla predikantens rum i ordning och mottaga honom som gäst utan att en enda gång behöfva anlita den lilla lådans innehåll, som därför blef allt större med hvarje vecka. Intet togs därur annat än då koppar växlades mot silfver och silfver mot guld.

Efter tjugu års förlopp, då Bella — så kallades änkan af alla sina bekanta — icke längre behöfde frukta, att "fattigdomen och arbetshuset" skulle blifva hennes lott, beslutade hon att öppna lådan och räkna dess innehåll; ty hittintills hade hon icke velat se efter hur mycket det uppgick till.

Till sin häpnad och förvåning fann hon öfver 3,600 kronor i lådan, och till att börja med kunde hon knappast tro sina egna ögon. Men då hon fullkomligt förvissat sig att summan verkligen var så stor och insåg det ansvar, som hvilade på henne för dess pängar, beslutade hon att de skulle användas till en kapellbygnad i byn.

Det rum, där mötena höllos, var mycket litet och obekvämt och alltid fyldt till trängsel. Hennes man hade många gånger uttalat den förhoppning, att han skulle få lefva till dess han fick se ett kapell uppfördt; och hon kände att den bästa gärd hon kunde visa hans minne och det bästa sätt hvarpå hon

kunde uttrycka sin tacksamhet mot Gud, som uppehållit henne och barnen, var att uppföra ett kapell. Dessutom voro pänningarne icke hennes. Från början hade de blifvit undanlagda åt Gud, och de kunde säkerligen icke bättre användas än till uppförande af ett Guds hus. Bella behöll sina tankar för sig själf till dess predikanten nästa gång kom dit, men hon såg sig under tiden om efter en lämplig tomt, där kapellet kunde uppföras. Det var likväl omöjligt för henne att få tag i någon riktigt välbelägen tomt, som var till salu. Endast en kunde hon få köpa, men den låg i ena ändan af den förnämsta gatan, nästan för långt aflägsen och dessutom olämplig i flera hänseenden. En fördel var det att den låg midtemot adelsmannens hus, och det var ju ett respektabelt granskap. Denna tomt inköpte hon för en obetydlig summa, och då predikanten nästa gång kom till byn, omtalade hon för honom hvad hon gjort.

Han lyssnade med glädje och förvåning till berättelsen om sparbössan, och tacksamhetens tårar runno utför hans kinder, då änkan omtalade hur mycket hon hade religionen att tacka för, och då hon vidblef sitt beslut att använda de 3,600 kronorna på det sätt, som redan blifvit omnämdt. Men då hon begärde hans hjälp, på det att förslaget så snart som möjligt skulle kunna sättas i verket, vägrade han att för tillfället göra något och bad, att hon icke skulle taga några mått och steg i denna riktning, förr än han

åter kom dit; och han lofvade att återkomma så snart som möjligt.

Vid sitt nästa besök gick han ej häller in på hennes planer, utan sökte på allt sätt förmå henne afstå därifrån. Han erinrade henne, att hon icke längre var ung, och att hon nu på sin ålderdom kunde drabbas af långvarig sjukdom och många års bräckligheter. Dessa pänningar voro just hvad hon behöfde, sade han, och de skulle vara henne till stor hjälp, då hon icke längre kunde fortsätta med sitt arbete. Hon måste då antingen försörja sig med sammansparade medel eller ock vara beroende af sina barns eller vänners välvilja och barmhärtighet. Och var det då icke bättre att själf hafva några tillgångar, än att lefva på andras gåfvor?

På dessa och andra invändningar hade Bella blott ett enda svar. Pänningarne voro hennes, och de skulle användas till uppförande af ett kapell.

Då predikanten fann att hon var fast i sitt beslut, och att ingenting, som han sade om henne själf och hennes framtida behof, kom henne att i ringaste mån tveka, började han att tala om hennes barn och sade, att om än hon var villig att på så sätt använda pänningarna, så skulle de dock icke gå in därpå, och om hon trots detta bygde ett kapell för pängarne, så skulle de kanske tänka med mindre kärlek på sin moder hädanefter. Men Bella gaf samma svar som

förut. Pänningarne tillhörde icke hennes barn, utan de voro Herrens.

I hopp om att omintetgöra Bellas beslut, föreslog han, att man borde rådgöra med barnen och att intet kapell skulle byggas, om de icke gåfvo sitt samtycke.

"Jag har ingenting emot att tala med mina barn därom„ sade Bella, "men om de icke gilla mitt förslag, så kommer kapellet ändå att byggas, ty Herren har rätt till sina egna pänningar„.

Då barnen på predikantens begäran tillkallades och delgåfvos moderns plan, sade de alla: "Mamma får göra hvad hon vill med pängarne, De tillhöra icke oss.„

Nyheten, att Bella hade mycket pänningar och skulle bygga ett kapell, spred sig som en löpeld i byn och dess granskap. De besynnerligaste historier om dett sätt, hvarpå hon fått så mycket pänningar, kommo i omlopp. En mycket rik farbror hade dött, och hon hade fått ärfva en stor förmögenhet. En rättegång, som pågått många år, hade nu afslutats, och Bella var rätta ägarinnan till en stor rikedom. Hennes man hade varit mycket om sig — en riktig snålvarg — och han hade gömt flera strumpor fulla med guldpänningar, och nu till slut hade änkan hittat på alltsammans. En hel mängd sådana där historier letade sig tid efter annan väg till Bellas öron, och hon kände sig smått sårad öfver allt detta prat, men lät sig icke afvändas från sin en gång fattade föresats.

Bland dem, som fingo höra talas om Bellas afsikt att bygga ett kapell, var äfven den där adelsmannen i byn. Han var fullkomligt likgiltig rörande detta företag, ända till dess han fick veta att kapellet skulle uppföras på den tomt, som var belägen midt emot hans hus; men då kände hans förtrytelse inga gränser. En sådan kvinna bygga ett kapell! Och bygga det ända intill hans hus! Nej, det skulle aldrig ske. Hvilken dåre han varit, som låtit metodisterna hållas där i byn så länge! Hvarför hade han icke strax hindrat dem att komma dit? De hade aldrig gjort platsen något gagn — och att hafva en mängd oregerliga och bullersamma människor nära intill sitt eget hus — nej, aldrig i världen skulle han tillåta det. Kosta hvad det kosta ville, men det skulle han åtminstone göra om intet. Han skulle sända efter Bella och låta henne veta sina tankar.

Då Bella inträdde i adelsmannens hus, mottogs hon med stor artighet. En liten rådplägning med hustrun hade öfvertygat adelsmannen, att han skulle vinna mycket mer med att vara vänlig och höflig i sitt bemötande, än om han vore pockande; och då änkan fördes in i biblioteksrummet, fann hon honom utomordentligt vänlig och hans fru ytterst nedlåtande och älskvärd.

”Jag har hört att ni fått ett arf, Bella?” började han.

“Nej, det är nog ett misstag,” svarade hon.

"Jaså, men de säga att ni skulle bygga ett kapell."

"Ja, jag ämnar göra ett försök därmed."

"Det är som jag trodde; men det går icke för sig utan pängar, Bella."

"Nej, jag vet det; men jag har litet pängar."

"Verkligen; jag sade ju att ni fått ut ett arf."

"Nej, icke något arf. Det är endast litet pängar, som jag lagt undan i en sparbössa."

"Sparbössa! Hvad vill det säga?"

"Jo, under det min käre man lefde, plägade vi alltid taga emot och härbärgera predikanter, då de kommo för att predika i vår lilla sal; och då min man dog, ansåg jag, att jag, som har så stor familj att sörja för, icke längre hade råd dertill. Men jag bad öfver saken och fattade det beslutet, att predikanten skulle få bo hos mig alldeles som förut samt att jag skulle arbeta tolf timmar om dagen för mitt och mina barns uppehälle, och en timma skulle jag arbeta för Gud! Allt, som jag förtjänade åt Gud, skulle jag lägga i en sparbössa och icke använda ett öre däraf utan i högsta nödfall. Som ni vet, har Gud varit mycket god emot mig och min familj, och mitt arbete har lyckats så väl, att jag aldrig behöft anlita sparbössans innehåll. Och då jag för några veckor sedan kom att räkna pängarna, fann jag att sparbössan innehöll 3,600 kronor. Jag tänkte då, att som dét var Herrens pänningar, kunde

jag icke göra bättre bruk af dem, än att bygga ett Herrens hus."

I det samma stod adelsmannens fru upp och lämnade rummet; ty Bella hade omtalat sin historia med så mycken enkelhet och med så djup känsla, att hon icke kunde uthärda att höra mer, utan måste draga sig undan för att dölja sin rörelse.

Hvad adelsmannen själf angick, så blef han alldeles förstummad, och för några ögonblick visste han icke hvad han skulle säga. Men sedan han hvisslat tyst för sig själf, liksom för att göra en inledning, sade han med allvarlig och för honom mild röst:

"Men Bella, ni håller på att bli gammal, alldeles som jag, och det dröjer ej länge förr än ni kan behöfva dessa pänningar. Det skulle vara i hög grad obetänksamt att icke gömma dem till dess ni behöfver dem".

"Pänningarne äro icke mina. De tillhöra Herren."

"Herren behöfver icke pänningarna. Han gaf dem åt eder för edra egna hehof."

"Ja, men jag gaf dem tillbaka åt Herren."

"Men hvarför skall ni bygga ett kapell för dem, Bella? Är icke kyrkan tillräckligt stor?"

"Jo, den är stor nog. Men ni vet, att vi aldrig gå till kyrkan, och vår predikolokal är mycket liten och obekväm.

"Nåja, men de säga, att ni skall bygga kapellet midt emot min port här. Jag vill icke hafva något kapell där, och om ni skall

bygga, så måste det bli på något annat ställe.”

”Jag har redan köpt tomten.”

”Ja det vet jag. Men jag vill icke hafva något kapell där. Det går aldrig an. Nej, ni skall få en annan tomt, som är mycket bättre belägen midt i byn. Jag skall sända min bokhållare med eder, så får ni utse en tomt hvar ni vill, och så får ni gifva mig tomten här i utbyte.”

Bella tackade adelsmannen och följde med bokhållaren för att utse en välbelägen bygnadstomt. Midt i byn fann hon hvad hon sökte, och det var troligen den lämpligaste plats någon kunde hafva valt där i byn för kapellbygnad.

Det blef snart bekant, att Bella och adelsmannen haft ett samtal rörande det nya kapellet och att han varit villig att gifva henne en bättre belägen tomt än den hon först inköpt, och Bellas vänner skyndade att lyckönska henne till en sådan utgång. Det blef rent af en uppståndelse i byn, och personer, som förut talat med förakt om förslaget, då det i deras närvaro kom på tal, började inträssera sig därför och försäkrade änkan om sin bevågenhet och välvilja.

Förberedelserna för grundläggningen, som snart började vidtagas, minskade icke det allmänna inträsset, och det blef snart fullkomligt visst, att den dag, då grundstenen under brukliga ceremonier skulle läggas, skulle blifva en riktig högtidsdag. Dessförrinnan hände likväl något, som bör omtalas.

Kyrkoherden i pastoratet, en ansedd prästman, som punktligt utförde sina åligganden, ansåg sin kyrka vara den enda institution af detta slag, som borde finnas i byn, och han betraktade det som rätt och tillbörligt att sända bud efter Bella, så att han skulle få säga henne hur mycket han ogillade hela detta tilltag och hur det blott skulle störa friden och endräkten inom församlingen.

”Hvad har jag gjort, Bella,” sade han, ”efter du har för afsikt att bygga ett kapell så nära kyrkan?”

“Hvad ni har gjort!” svarade Bella med förvåning; ”ni har försåvidt jag vet icke gjort någonting. Men tomten har jag af adelsmannen fått i utbyte mot tomten, som jag köpte i utkanten af byn.”

”Ja, jag förstår. Men hvarför skall du bygga något kapell? Är icke kyrkan nog stor?”

”Jo, den är stor nog. Men ni vet, att vi endast gå till kyrkan om förmiddagarne.”

”Ja, det känner jag till. Men ni borde gå båda gångerna, och det skulle inträssera mig att höra hvarför ni icke gör det. Predikar jag icke sanningen?”

”Jo, så långt ni förstår, gör ni det.”

”Så långt ni förstår, hvad menar ni därmed?”

”Ni ursäktar mig väl, om jag talar rätt på sak?”

”Visst gör jag det, kära ni. Säg hvad

ni har emot min predikan. Jag är ej rädd att höra på hvad ni kan hafva att säga."

"Ja, ursäkta mig; det är nu så, att jag varit i kyrkan en gång om dagen under dessa år, ända sedan ni kom hit och blef kyrkoherde. Men jag har aldrig hört eder predika om närvarande och full frälsning. Ni säger att vi skola hata synden och sky allt som är orätt, och om vi ej göra det, så ådagalägga vi blott att vår gudsfruktan icke är allvarlig. Ni talar ock mycket vackert om Guds stora kärlek till syndare och visar att Kristus är syndares enda frälsare och att vi måste tro på honom för att blifva frälsta. Men ni predikar icke att vi *nu* kunna få förlåtelse och blifva frälsta från all synd i detta lifvet. Ni talar, som om ni trodde att vi endast kunna vara tjänare och icke barn. Men var så god och ursäkta mig, för trettio år sedan, då Guds gode ande öfverbevisade mig om synd, blef jag mycket olycklig och kunde icke få någon ro, hvarken natt eller dag, förr än jag visste att Gud för Kristi skull hade förlåtit mig mina synder. Då sade jag: "Jag tackar dig, Herre, att du har varit vred på mig och att din vrede har återvändt och du tröstar mig." Jag erfor också, att jag var ett Guds barn, att jag älskade honom af hela mitt hjärta och att det var min oaflåtliga glädje i att göra hans vilja. Ända sedan den tiden har jag villigt och gärna utan något tvång tjänat honom, och jag har för hvarje dag bemödat mig att blifva mer och mer förnyad af hans Ande i rättfärdighet och

sann helighet. Och, ursäkta mig att jag talar så fritt, jag har en välsignad förvissning att Herren har välbehag till mina vägar.”

”Gud välsigne dig, Bella!” sade kyrkoherden, då hon slutade sitt tal; Gud välsigne dig! Jag borde långt för detta hafva talat med dig om dessa saker. Gå du och bygg ditt kapell. Du skall få låna min häst och vagn då du skall forsla tegel och virke till tomten, och du får begagna dem så mycket du behöfver.”

Kyrkoherden och adelsmannen hjälpte båda till att bygga kapellet! Hvem kunde hafva inbillat sig något sådant? Änkan blef nu naturligtvis en af de mest framstående i byn, näst efter de två beskyddarne. Och folket sade, att hon icke var högmodig därför utan uppträdde lika enkelt och anspråkslöst som förut,

Stora plakat blefvo snart uppslagna här och där i byn och utlagda i de förnämsta handelsbodarne med tillkännagifvande, att på en viss dag omkring fjorton dagar därefter kl. 3 på eftermiddagen skulle grundstenen högtidligen läggas samt ett temöte sedan hållas i en stor lada, som genom kyrkoherdens bemedling blifvit för sådant ändamål upplåten. Det var nu fullkomligt visst att på den dagen skulle inga uppköp göras efter kl. 2 på eftermiddagen; ty hvar enda en ville passa på och skaffa sig en god plats för att få åse den ovanliga tilldragelsen — hur grundstenen lades till ett metodistkapell.

Det är ej behöfligt att omtala den högtidliga dagens tilldragelser. Det kan vara nog att säga, att hela tillställningen lyckades alldeles förträffligt. Människomassan var fullt ut så stor som man kunde vänta och mycket för stor att få rum. Temötet sades vara det bästa, som någonsin hållits där i trakten, téet var omtyckt, ty ofantligt mycket té blef urdrucket, och änkans allra bästa kakor fingo en strykande åtgång. Det ekonomiska resultatet blef äfven så godt, att själfva superintendenten enskildt erkände för Bella, att han tviflat på att företaget skulle lyckas och nu bad henne om förlåtelse för sitt tvifvel.

Följande morgon, då Bella hvilat sig efter gårdagens mödor och ansträngningar, började hon åter fullgöra sitt hvardagliga arbete. Plötsligen steg en i trakten illa beryktad man in på kontoret. Han ansågs vara mycket rik. Han såg med en besynnerlig blick på änkan och sade med darrande röst:

“Det gick bra i går, Bella.“

“Ja, det gjorde det,“ svarade Bella, men bevärdigade honom knappast med en blick.

“Och ett så godt möte det sedan var på kvällen, Bella,“ fortsatte han.

“Hur vet ni det?“ frågade Bella, som kände sig inträsserad; ty hon undrade hvem som kunnat taga sig före att tala med honom därom.

“Jag var där, Bella; jag var där, och det var ett roligt möte.“

“Hvad kom det till att ni gick dit?“

"Jag vet icke, Bella, hur jag kom att gå dit, men jag är mycket glad att jag gick. Jag önskar att få gifva tegel till det där kapellet, ty Herren har varit mycket god emot mig."

Bella visste knappast hvad hon skulle tänka eller säga. Gjorde han blott narr af henne? Nej, hans darrande röst och fuktiga ögon vitnade om något helt annat. Slutligen sade hon med halfhög röst:

"Herren har varit mycket god emot eder!"

"Ja, Bella. I går afton vid edert möte insåg jag att jag är en stor syndare och att jag lefvat för mina egna intrāssen hela mitt lif. Jag tackar Herren att han låtit mig lefva och vill nu gifva litet tegel med till edert kapell."

"Tegel till kapellet! Gud välsigne eder! Vill ni gifva tegel, säger ni?" sade Bella med oförställd glädje; men hennes röst var på samma gång så full af undran, att det lät som om hon ej rätt visste hvad hon skulle säga. Men plötsligen fann hon sig och utbrast: "Jag säger som det förhåller sig, att om ni icke ger lika mycket tegel som jag, så taga vi icke emot något af eder."

"Ack, Bella," svarade mannen, "om jag får gifva lika mycket som ni, så skall jag vara så tacksam!"

Hela planen måste nu ändras, och kapellet blef mycket större än man först hade tänkt sig det, just därför att den där mannen gaf lika mycket tegel som Bella.

Ett lyckligt resultat af en fast tro och en orubblig ståndaktighet i hållandet af ett gifvet löfte! Ett godt bruk af Herrens pänningar!

Bella fick den glädjen att se alla sina barn omvända till Gud och förenade med kyrkan. En af hennes döttrar blef gift med en metodistpredikant.

Predikanten Bradburn och prästen.

Sedan Bradburn fått höra att i en stor stad på något afstånd från hans hem det icke fans någon metodistförsamling, beslöt han att göra ett besök där och göra sig förvissad, huruvida det icke vore någon möjlighet att där införa metodismen. Sedan han hade tillbringat en dag i bön och fasta begaf han sig en morgon till staden i fråga. Och då han anländt dit, släppte han tyglarna lösa på hästens hals, som han vanligen brukade, och bad hästen stanna på rätta stället. Sedan det visa djuret gått några gator framåt utan att låta sig frestas af åtskilliga stora värdshusskyltar, som utlofvade "god förtäring" för både man och häst, stannade det slutligen framför porten till ett präktigt hus, sådant som han i vanliga fall icke plägade besöka.

"Hvad tänker du på, skall du stanna här i dag?" frågade hans herre, och i det han hoppade af, öppnade han porten och blef inpå gården varse en dräng, som höll på att rengöra en vagn. Då mannen fick se Bradburns prästrock och hållning och icke tviflade att det var en viktig gäst, som anländt, lämnade han strax sitt arbete och gick Bradburn till mötes, lyfte artigt sin hatt och tog emot tyglarna.

Är din husbonde hemma?"

"Nej, min herre, men frun är hemma", svarade mannen.

"Tag väl vara på min häst och gif honom det bästa du har. Visa mig sedan vägen in", sade Bradburn.

"Ni kan gå in genom den där sidodörren, min herre", sade drängen, i det han pekade på en dörr, som stod öppen åt gården.

Emellertid hade husfrun sett gästen anlända, och då hon varseblef, att han kom i riktning mot den öppnade dörren, kom hon honom själf till mötes och bjöd honom stiga in.

"God morgon, min fru", sade Bradburn. "Jag måste be om ursäkt för att jag besöker eder i dag. Men jag kan endast säga till mitt försvar, att min häst fört mig hit."

"Var så god och gör ingen ursäkt. Jag är mycket glad att se eder. Var så god och stig in." Och i det hon så sade, förde hon honom in i en stor och väl möblerad salong, bad honom sitta ned och tillsade om intagande af förfriskningar.

Bradburn kände sig strax hemma och

samtalade mycket fritt med värdinnan i åtskilliga ämnen. Slutligen kom han till den sak, rörande hvilken han önskade underrättelse och sade: "Hurudant är det religiösa förhållandet i eder stad, min fru?"

"Åh, det är mycket dåligt", svarade hon.

"Är det möjligt? Det skulle jag icke hafva trott", sade Bradburn. "Jag blef riktigt förvånad öfver den goda ordningen i staden, då jag red genom gatorna. Och jag gaf akt på att ni har en mycket stor kyrka. Är den väl besökt?"

"Åh ja, den är ganska väl besökt."

"Predikar eder pastor bra?"

"Ja, jag tror, att han predikar ganska väl. Men vi gå aldrig till kyrkan."

"Går ni aldrig till kyrkan? Det förvånar mig. Men jag antar, att ni besöka några frikyrkliga kapell."

"Nej, min man är högkyrklig. Och han skulle visst icke vilja höra några frikyrkliga. Se saken är den, att för ett år sedan kom han i gräl med prästen, och jag blygs att säga, att sedan dess hafva vi icke varit i kyrkan en enda gång."

"Icke varit i kyrkan på ett helt år", sade Bradburn med ett utseende af bekymmer.

"Nej", svarade frun. "Vi ha läst predikan hemma Min far och mor voro båda metodister, och jag tror, att om vi hade några af dessa goda människor i staden, så skulle min man gå och höra dem, och jag skulle vara mycket glad däröfver."

"Men hvar skulle de få predika?"

"Åh, vi skulle nog finna något ställe åt dem, vi skulle ordna i vår stora lada eller ock skulle vi ha predikan i detta rum, om ladan icke dugde."

"Nåväl, jag anser det vara beklagansvärdt", sade Bradburn, "att ni och eder man skola tillbringa söndagarne utan att gå till någon gudsjänstlokal. Jag känner några af de där metodisterna, och jag tror, att jag skulle kunna ordna det så, att någon komme och predikade för eder, om ni kunde få tag i något rum att predika i och om ni kunde få tillsammans åhörare att predika för."

"Vi kunna nog finna båda", svarade frun, "bara vi vore riktigt säkra, att en predikant kunde komma."

"Det skall jag ansvara för", sade Bradburn. "En predikant skall vara här nästa söndags eftermiddag kl. 3 för att predika i er lada eller på hvilket annat ställe som hälst, som ni ställa i ordning."

Sedan Bradburn på så sätt ordnat saken, tog han om en kort stund afsked. Syftemålet med hans besök var vunnet, och han beslutade att nästföljande söndag själf resa dit och predika. Följaktligen satte han sig upp på sin häst och begaf sig för andra gången till staden, där han, som han trodde, redan vunnit stor framgång. Och då han kom till stadens utkant, gaf han, liksom vid förra tillfället, hästen lösa tyglar.

Men denna gång stannade hästen vid ett

värdshus, då det hände sig, att värden själf stod vid dörren, när han anlände. Då han gaf akt på besökarens värdiga utseende, som i hans ögon föreföll som en biskops, steg han fram och tog med mycken artighet tyglarne, medan Bradburn steg af.

"Se till, att min häst får god vård", sade Bradburn.

"Det skall ske, min herre", svarade värdshusvärden.

"Hur långt är det till kyrkan?" frågade Bradburn.

"Den ligger vid nästa gata, min herre."

Då Bradburn steg in i kyrkan, varseblefs han af en rättstjänare, som i sin ortodoxa tro var en stor kyrklig auktoritet och som väl visste att ära den som äras bör, och att ingen kunde bevisa denna ära bättre än han själf. Han bockade sig djupt, stötte kraftigt sin käpp mot stengolfvet, vände sig om och gick framför Bradburn uppför kyrkogången, öppnade dörren till kyrkoherdens bänk och införde främlingen där med mycken artighet. Allas ögon vändes strax mot nykomlingen, som, sedan han några ögonblick böjt sig ned i bön, stod upp och tog del i den liturgiska gudstjänsten med stor vördnad. Församlingen gaf akt på, att kyrkoherden läste sin bön synnerligen väl den dagen och att han gång på gång sneglade ned åt bänken, där hans broder satt, liksom för att förvissa sig, huruvida denne godkände hans utförande. Då gudstjänsten var slut och folket begaf sig från kyrkan, reste sig Bradburn sig för att möta

prästen, då han nedsteg från predikstolen, och fattande honom i handen på det hjärtligaste sätt, sade han: "Mycken tack för er utmärkta predikan!"

Prästen bugade sig och rodnade af stolthet samt frågade Bradburn, om han ville spisa middag hemma hos honom.

"Det skall jag med nöje göra", var svaret.

Och så begåfvo de sig båda till kyrkoherdebostället. Då de anländt dit, presenterades Bradburn för fru prostinnan, och snart gjorde han sig väl hemmastadd.

"Ni har en mycket fin gammal stad här", anmärkte han, då de satt sig vid middagsbordet, "och det synes, som det skulle finnas mycket af inträsse, mycket sevärdt här."

"Ja", svarade prästen, "det är en inträssant plats, men det är väl tyst och stilla."

"Går folket mycket i kyrkan?"

"Några af dem, men de flesta gå ingenstädes. Vi ha några få dissenters, och de göra oss intet godt. Jag har fått höra att metodister skola komma hit i eftermiddag och predika i herr S:s lada. Men jag har beslutat, att de icke skola få visa sig, och om de göra det, så skola de komma ut ur staden hastigare än de kommit in. Jag är magistratsperson såväl som kyrkoherde i församlingen, och jag är fullt besluten, att vi icke skola hafva några af de där sjungande skrymtarne bland oss. Jag har därför tillsagt min kyrkväktare att skaffa tillsammans mycket folk och att förse dem med gamla krukor och kitt-

lar och trummor och två eller tre horn eller trumpeter, om de kunna få tag i sådana. Jag tänker att själf anföra folket och att stoppa hela uppträdet innan det börjar."

"Ni synes ha vidtagit kraftiga åtgärder", anmärkte Bradburn.

"Jo-jo men", svarade prästen, "och det är det enda, som duger också, ty om man släpper efter åt dessa metodister en tum, så skola de tvärt taga en hel aln."

Många andra saker yttrade den där prästmannen och magistratspersonen under middagen mot metodisterna, som han dock enligt hvad han själf bekände, icke kände personligen; men han trodde att hvad som sades om dem var riktigt sant.

Strax efter middagen tog han upp sin klocka och anmärkte till sin gäst, att det var tid för honom att gå, och att han skulle lämna honom i sin goda hustrus sällskap under det han begaf sig ut på sitt obehagliga ärende. Men Bradburn bugade sig med stor artighet för frun och komplimenterade henne för hennes intelligens och behagliga sätt och tillade, att han förut hade varit vitne till det slags arbete, som prästen och hans vänner voro i färd med att företaga på eftermiddagen, och att han med fruns tillåtelse skulle tycka om att följa med honom nu. Hon hade naturligtvis ingenting att invända däremot. Och så begåfvo de sig båda i sällskap till det ställe, där en af Wesleys predikanter hade lofvat att hålla fästet denna dag.

De funno en mycket stor folkskara sam-

lad. Kyrkväktaren och hans hop hade jämväl anländt och voro väl försedda med instrument för att öfverrösta predikanten och förvirra åhörarne. De väntade endast på tecken ifrån kyrkoherden för att begynna. Men något tecken kunde han ej gifva förrän metodistpredikanten hade anländt. Sedan de hade stått och väntat en stund, under hvilken folket gaf åtskilliga tecken till sin otålighet, sade prästen till sin gäst:

"Han är rädd att komma. Ni kan vara viss om att han fått höra talas om våra afsikter, och nu vill han hålla sig undan. Jag tror att det är bäst att jag säger till folket, att metodisterna icke skola komma hit, och att de göra bäst i att lugnt gå hem. Hvad tänker ni?"

"Min käre herre", svarade Bradburn. "Sedan jag hört eder utmärkta predikan i dag på förmiddagen, är jag viss att det skulle vara lätt för eder att predika för folket här nu på eftermiddagen och visa dem, att de icke behöfva metodistpredikanter i staden så länge de kunna få höra eder. Det skulle ju vara ett utmärkt tillfälle att få predika för dem, eller hur?"

"Ja, det skulle det visst vara, men jag har icke min bok med mig."

"Bry eder icke om er bok. Predika utan bok."

"Men det kan jag icke."

"Nå, om ni icke kan predika för dem utan bok, så skulle det likväl vara orätt att låta dem gå utan att hafva bön. Kanske ni vill bedja med dem innan de gå."

"Men jag har ju icke min bok med mig."

"Nå så, men bed då utan bok!"

"Ja, men det kan jag icke."

"Nåväl, skall jag bedja då? Jag tror, jag kan bedja utan bok."

"Ja, jag önskar, ni ville göra det. Jag skulle vara mycket tacksam till eder därför."

"Men ni vet, att folket möjligtvis vill störa mig, och jag skulle ej tycka om att blifva störd."

"Nej, nej. De skola vara stilla till dess jag gifver dem tecken. Och det är ju klart, att jag icke skall gifva dem något tecken att störa er."

"Om ni då tillåter, så skall jag icke endast bedja utan predika för dem också. Men jag anser mig stå under edert beskydd, så länge jag predikar."

"Naturligtvis, naturligtvis", svarade prästen.

Bradburn begaf sig nu fram till bordet, på hvilket en bibel låg, böjde sitt hufvud några ögonblick i bön och blickade omkring bland åhörarne. Icke en enda af dem kände honom eller antog att han var någon annan än en kyrkoherdens ämbetsbroder, med undantag af frun, som vid hans förra besök varit hans värdinna. Hon blef på samma gång förvånad och glad, då hon fick se honom så oförmodadt och tänkte strax ut, att han själf var den metodistpredikant, som blifvit lofvad för tillfället. Och i denna sin tro blef hon icke gäckad.

Bradburn gaf ut en välkänd sång och tog

själf upp en melodi, som alla kunde sjunga och började så gudstjänsten. Alla kände sig tilltalade af hans manliga röst och hans behagliga utseende, och de syntes tycka, att hans sång var oemotståndlig. Till och med några af pöbeln glömde i hvad ärende de kommit och sjöngo med all kraft; men då sången var slut och Bradburn börjat bedja, var effekten märkvärdig. Hans bön var så enkel och likväl så naturlig, att hvarenda en kände liksom om hans särskilda behof blifvit lagda inför Gud. Nästan allesammans smälte i tårar, och det kan med sanning sägas om många af åhörarne att, ehuru de kommit för att begabba, stannade de kvar för att bedja. Den ena efter den andra af kastrullerna och flaskorna och tegelstensbitarne och de ruttna äggen föllo ur deras händer. Trumpeterna voro tysta, och ingen bjöd till att slå på trumma. Hvad kyrkväktaren beträffar, så var han i riktig ångest, ty hans synder kommo i hans minne, och han såg sig själf ut på själfva randen af den bottenlösa afgrunden. Många omkring honom grepos af samma ångest, och bland de djupt botfärdiga var kyrkoherden och magistratspersonen, som så fast beslutat, att metodisterna icke skulle få komma in i staden. Och nu var han en af de förste som välsignade Gud därför, att de hade kommit. Ända intill denna tid hade han varit främmande för sann religion, ehuru han var en lärd man och en varm hjärtevän till de fattige.

Det behöfver blott tilläggas, att från denna

stund blef han en vänlig och trogen understödjare af metodisterna, och att innan Bradburn lämnat staden blefvo prästen och den herre, i hvilkens lada den första metodistgudstjänsten hölls, försonade med hvarandra.

Hästen, som valde sin husbonde.

Under metodismens första dagar innefattade det vi nu kalla för krets understundom hela landskap, och då predikanten skulle besöka de olika delarne af sin krets, fick han ofta resa en hel månad eller sex veckor eller t. o. m. mer. År 1749, då kretsarnes namn första gången förekommo i den engelska konferensens protokoll, rapporterades, att i England funnos 20 kretsar, i Irland 7, i Skotland 2 och i Wales 2. Och bland kretsar i England nämnas Sussex, Wilts, Devonshire, Cornwall, Staffordshire, Cheshire och Lincolnshire. Till dessa lades sedan Shoopshire, Derbyshire, Lancashire och andra.

När så predikanterna reste omkring på kretsarna, voro de vanligen utsatta för många besynnerliga äfventyr och många märkvärdiga försynens skickelser, hvaraf en del äro

omtalade i "Berättelse om de förste metodistpredikanternas lefverne" och i "Arminianska magasinet." De flesta predikanterna hade hästar och sadelpåsar, men hästarne voro oftast mer i behof af hvila än af arbete. Det hände ibland, att ryttaren måste stiga af hästen, emedan denne icke kunde gå längre, och han var nödsakad att sälja sin häst till den högstbjudande och sedan skaffa sig en annan i stället.

En af dessa predikanter hade under det han var ute på resan omkring sitt distrikt långt bort från hemmet den olyckan att förlora sin häst, hvilken stupade stendöd under honom, då han befann sig i en ödslig trakt af landet. Predikanten var icke bekant på trakten. Först kände han sig i hög grad förvirrad, emedan han icke visste på hvad sätt han skulle fortsätta, men sedan han tänkt på saken en stund, tog han sadeln och tyglarne af sin häst och kastade dem samt sadelpåsarne, som voro ganska fulla, på sina axlar, och så fortsatte han resan till fots.

Då han hade vandrat två eller tre engelska mil, mötte han en ridande herre, som blef högligen förvånad öfver hans utseende, och som, då han märkte, hur betungad vandraren var af sin börda, höll in sin häst och frågade, hvarför han bar en sådan last.

"Jo, min herre", svarade predikanten, "för omkring sex timmar sedan hade jag den olyckan att förlora min häst, som stupade under mig, och jag ansåg därför, att det bästa jag kunde göra under sådana omstän-

digheter var att taga sadeln och tyglarne och fortsätta min resa till fots, till dess jag kunde träffa någon annan häst."

"Får jag fråga af hvad anledning ni kommit till denna del af landet. Ni är icke nära någon större stad, och byarna häromkring äro små och mycket spridda, och det skulle knappast icke löna sig att stanna för att göra affärer."

"Jag sysselsätter mig icke med affärer, mitt kall är att predika evangelium, och då jag förlorade hästen, var jag just på väg till T., som jag tror skall ligga på tolf mils afstånd härifrån."

"Ja, det är ungefär så långt dit. Skulle ni då resa till T. för att hjälpa kyrkoherden där? Han är en gammal god vän till mig."

"Nej, jag tillhör metodisterna och har af Wesley blifvit sänd till denna krets."

"Men vi behöfva knappast icke mer några metodister här på trakten. Våra präster i socknarna häromkring äro ganska goda män, och folket är belåtet med dem."

"Men tror ni, att de äro omvända och att de bemöda sig att föra syndare till Kristus?"

"Hvad menar ni med 'omvända'?"

"Jag menar om de blifvit födda på nytt, om de hafva gått från döden till lifvet och om de hafva blifvit nya skapelser i Kristus Jesus."

"Fins det några sådana människor?"

"Ja, min herre, tack vare Gud, det fins tusentals och tiotusental sådana. Jag väl-

signar Gud, att jag själf vet något af denna förändring, och att det nu är mitt hjärtas hela åstundan att försöka förmå andra att också blifva delaktiga däraf.“

“Jag önskar, att ni ville tala något mer med mig om denna omvändelse, ty det må jag bekänna, att jag icke förstår den.“

“Jag förmodar min herre, att ni tillhör statskyrkan och att ni går i kyrkan regelbundet.“

“Ja, jag och min familj gå alltid till kyrkan, då det är gudstjänst där.“

“Om ni då tillhör kyrkan och läser eder bönbok, så finner ni där dessa ord: ”Människan är långt bortkommen från ursprunglig rättfärdighet och är af sin egen natur böjd till det onda, så att köttet har begärelse mot anden och det oupphörligt, och därför förtjänar hvarje människa, som föds till denna världen, Guds vrede och fördömelsen.“ Vi tro nu, att denna natur, som endast är böjd till det onda, kan förändras, och att en människa kan blifva en ny skapelse i Kristus Jesus. Så lärer ock Herren själf, då han säger: “I måsten födas på nytt, och utan att en människa varder född på nytt, kan hon icke se Guds rike.“ Vi predika därför, hvart vi taga vägen, denna lära, att syndare måste blifva födda på nytt, eljes kunna de icke blifva frälsta. Och jag är glad att kunna säga, att många lyssna till våra ord och börja föra ett nytt lif, öfvergifvande sina synder och följande Guds bud.“

“Jag har hört, att metodisterna utföra en

hel del goda gärningar, men jag trodde, att det var ibland grufarbetarne i Cornwall och kolarbetarne i Staffordshire.“

”Ja, Herren har välsignat vårt ord mycket på dessa platser, men vi inskränka icke vår verksamhet endast till dessa distrikt, vi gå öfverallt att predika evangelium och bemöda oss att gå till sådana ställen, just där de behöfva oss mest.“

“Ja, jag tror, att ni ägnat eder åt en mycket god verksamhet, och när ni kommer till denna trakt igen, hoppas jag få träffa eder och tala med eder om dessa ting. Jag är ledsen, att jag icke kan återvända med eder till mitt hem, ty jag skulle tycka om att låta eder få en häst i stället för den ni förlorat. Men stanna ett ögonblick, så skall jag skrifva några rader till min tjänare. Han bor frampå gården, och om ni lämnar honom de rader, jag skrifvit, så skall han föra eder ut på ängen och lämna eder en häst, som ni kan fortsätta eder resa med Mitt hem och min egendom ligga vid pass en mil längre framåt. Det är första gården, ni kommer till. Stanna där och lämna dessa rader och vänta sedan på svar.“

Och så fortsatte den ridande herrn sin väg, och metodistpredikanten fortsatte sin resa till fots ända till dess han kom fram till den gård, hvarom herrn talat Han knackade på dörren till ett hus, som stod invid vägen, och en man kom då ut och frågade hvad främlingen ville. Men sedan han läst sin husbondes bref, sade han strax:

"Ah, detta bref är från min husbonde, och han säger att jag skall taga er med ut på ängen och låta er få den bästa häst, vi hafva. Det är just likt min husbonde. Han är den beskedligaste man i hela landskapet och är alltid hjälpsam mot dem, som behöfva hjälp. Hör hvad han säger i sitt bref, ty det handlar om eder!"

Brefvet lydde på följande sätt:

"Tag den gode herrn, som framför detta bref och som nyss har förlorat sin häst, ut med på ängen och låt honom få hvilken af de tre hästarne, som han tycker bäst om. Den bruna, som du vet, är den bästa, och jag skulle tycka om, att han finge den. Men låt honom få den han hälst vill hafva."

Sedan predikanten läst brefvet och satt ned sin sadel och sadelpåse, följde han med mannen ut på ängen, där tre vackra hästar betade. Alla tre sågo upp vid männens ankomst, och två af dem galopperade i väg utåt ängen, den tredje tycktes vara vänskaplig och stannade där han var, i det han uppmärksamt såg på männen. Predikanten, som kände sig tilltalad af hästens utseende, gick fram emot honom.

"Åh nej", sade den åtföljande mannen. "Den där hästen skall ni icke hafva. Ni bör hafva den bruna. Han är den bäste af alla tre, och husbonden önskar, att ni skall få den."

Åtföljande mannen, gick predikanten åt det håll, dit den bästa hästen sprungit. Men denne ville icke vara stilla, utan sprang åt

en annan del af ängen och fortsatte så för hvarje gång man närmade sig honom. Under tiden närmade sig den vänliga hästen allt mer och mer metodistpredikanten, sprang i krets rundtomkring honom ända till dess han kom rätt fram till den gode mannen och lutade sitt hufvud mot hans axel.

"Det här är min häst", sade predikanten. "Jag vet, att Herren har skickat mig honom." Och så var nog fallet. Ty den hästen bar sedan predikanten omkring på hans resor under hela hans återstående lif.

Grammatikalisk predikan.

Sederna förändra sig nästan lika mycket som moderna, ehuru kanhända icke så plötsligt. Om man jämför våra seder och bruk med våra förfäders, så skulle man nästan vara böjd att antaga, att metodisterna nu för tiden äro ett helt annat folk än de som funnos i början af århundradet.

Då en predikant nu kommer till en ny plats, så anordnas en riktig välkomstdemonstration. Sällskapsmöte hålles, de olika föreningarna uppbjuda sina yttersta krafter, och tal i öfverflöd hållas, hvilka hvad hjärtlighet och välvilja beträffar icke lätt kunna öfverträffas

och hvilka äro afsedda att gifva predikanten en försäkran om folkets ynnest. Han har allaredan vunnit allas hjärtan, han uppmuntras att vänta stor framgång och han smickras med att hans predikan förra söndagen var en af de bästa, som någonsin blifvit hållen i det kapellet. Framför honom och hans församling ligger nu utsikten af fem års ostörd, oupphörligen tilltagande tillfredsställelse och glädje.

Då så de fem åren äro slut och han står redo att flytta, så samlas man åter igen för att till honom öfverlämna minnen, pängar eller textade tacksamhetsskrifvelser, under det man uttalar sitt djupa beklagande öfver att hans värderade verksamhet på platsen nu är slut, och han försäkras, att han skall lefva i sina vänners kärlek, och att deras böner och välgångsönskningar skola följa honom hvart han tager vägen.

Men förr var det helt annorlunda. Inga kaffefäster höllos för att välkomna den nye predikanten då han anlände till kretsen. Och inga höllos för att taga afsked af honom, då han flyttade därifrån. Ohyfsade anmärkningar rörande hans familj och härkomst uttalades ibland i hans närvaro, och allvarligt tvifvel framställdes, huruvida han var passande för sin nya verksamhetskrets. Det hörde icke till det ovanliga, att han blef utsatt för ett direkt och våldsamt motstånd med anledning af sin utnämning, och detta motstånd var ibland både sårande och grymt.

Ibland de mest trogne och hängifne af

de förste metodistpredikanterne var en, som, ehuru han åtnjöt mycket stort anseende af sina bröder i konferensen, hade den olyckan att vara mindre efterlängtad i församlingarna än hvad han förtjänade vara. Han hade den olyckan att läspa, hvilket, ehuru det icke hindrade honom i hans tal, gjorde honom till föremål för beständigt skämt, och som han på samma gång var en stor, kraftfullt bygd man, föreföll hans läspning ännu mer löjlig.

Vid ett tillfälle blef han i sista ögonblicket innan utnämningslistan skulle uppläsas, flyttad till en stor stad i norra England. Ombudsmännen i det förnämsta kapellet på kretsen sammanträdde då och affattade en kraftig resolution, i hvilken de uttalade sig mot konferensens orättvisa mot deras krets, då den sände dem en sådan predikant, och de förbundo sig att icke tillåta den nye predikanten att uppstiga på deras predikstol. Och emedan det var för sent att få någon ändring i utnämningslistan, som nu spreds öfver hela riket, utsågos några af ombudsmännen att mottaga predikanten så snart han ankom till staden och tillsäga honom att genast resa från platsen och på så sätt förekomma ett obehag, som hans kvarstannande på kretsen säkerligen skulle åstadkomma. Nu för tiden skulle ett sådant tillvägagående hafva ansetts mycket närgående. Men det ansågs icke så då. Ombudsmännen togo det som en den viktigaste affärsangelägenhet, och de voro angelägna att få saken klar. Vid slutet af den dag, då den nye predikanten anlände, besökte

de honom därför, och utan många ceremonier började de på detta sätt:

"Vi kunde aldrig tro, att ni skulle komma hit till kretsen, broder B."

"Nej, mina vänner, utnämningen var också för mig helt oförmodad. Men jag hoppas den är af Herren. Det skedde i sista stund, just då utnämningslistan gjordes färdig".

"Ja, vi förstå det, och vi anse det mycket orätt af konferensen att göra utnämningar på detta sätt utan att gifva oss det minsta tillfälle att säga, huruvida vi tycka om den eller icke."

"Åh, mina kära vänner, jag tviflar icke utan att i skolen tycka om utnämningen. Jag kan försäkra eder, att den är behaglig för mig."

"Ja, kanhända den är behaglig för eder. Men vi känna allesamman, att den icke är det för oss. Och vi hafva nu kommit för att säga eder, att vi på det allra högsta ogilla utnämningen, och att våra vänner önska, att ni skall resa igen".

"Resa? Mina kära bröder resa? Nej, jag har blifvit hitsänd af konferenseen, jag kan icke resa?"

"Men ni måste resa. Och ju förr ni gör det, desto bättre. Om ni stannade kvar på kretsen, så skulle den helt och hållet ruineras."

"Ruineras? Mina kära bröder, det kan jag aldrig tro. Jag hoppas, att kretsen skall röna framgång genom Guds välsignelse".

"Det kan icke blifva framgång så länge

ni stannar här. Ni passar icke för oss, och Gud vill att vi skola använda de rätta medlen, om vi skola få hans välsignelse och röna framgång i församlingen.“

“Men hur kan ni säga, att jag icke passar, bröder? Jag har passat i andra församlingar.“

“Det kan hända. Men detta är en mycket viktig krets, och vi måste hafva en utmärkt man på vår predikstol.“

“Ja, konferensen sände mig, bröder, just af denna anledning — för att predika i eder predikstol.“

“Men vi säga att konferensen begick ett stort misstag, och vi veta, att ni anstäldes här i sista ögonblicket, emedan det icke fans någon annan att sända hit.“

“Nej, för all del mina bröder, I hafven helt och hållet misstagit eder. Jag blef af konferensen vald att vårda kretsen, emedan konferensen ansåg, att den är mycket viktig.“

“Och detta är det bevis konferensen då gifver, att den anser vår krets vara mycket viktig. Den sände eder, och den vet att ni icke passar för kretsen.“

“Icke passar? Mina kära bröder, hur kan ni säga att jag icke passar? Säg mig, hvarför jag icke passar!“

“Edert utseende är emot er.“

”Ah, jag medgifver, att det ser så ut nu. Jag vet, att min klädsel är litet oordentlig. Men mina kära vänner, jag är mycket trött efter min resa, jag steg upp kl. 4 i dag på morgonen för att hinna fram, och jag har

rest hela dagen. Jag skall se bättre ut i morgon. Kom och se mig då!“

”Det är endast tidsspillan att tala med eder mer om den saken, broder B. Vi hafva kommit för att säga eder, att våra vänner önska, att ni skall resa. Och emedan vi äro ombudsmän i kretsens förnämsta kapell, så hafva vi på vårt ombudsmöte beslutat, att ni icke skall få predika i kapellet. Det bästa ni därför kan göra är att återvända strax“.

”Men mina kära bröder. Jag kan icke resa. Jag har blifvit hitsänd af konferensen, och jag måste stanna till dess konferensen flyttar mig.“

“Konferensen har ingen rätt att sända eder hit. Vi veta att ni icke kan predika.“

“O, mina käre bröder, säg icke så. Jag har predikat Herren Jesus Kristus och hans evangelium i mer än 30 år, och jag har aldrig blifvit trött af mitt arbete. Nej, tvärtom, ju längre jag lefver, desto mer älskar jag det. Låt mig predika i edert kapell nästa söndag, och jag är förvissad att I icke skolen säga, att jag ej kan predika“

“Nej, broder, om vi skulle släppa upp eder på vår predikstol, så skulle vi förlora halfva vår församling. Åhörarne skulle i första ögonblicket inse, att ni icke vore passande predikant för oss, och de skulle lämna kapellet i förtrytelse.“

“Men hvarför skulle de känna förtrytelse?“

“Jo, de skulle känna stor missräkning då

de fingo se eder och höra eder tala. Ni kan ju icke tala grammatikaliskt."

"Å jo, mina kära bröder, jag talar grammatik mycket väl. Jag skall hålla en predikan om grammatik nästa söndags eftermiddag. Tillkännagif det för folket, och vi skola få kapellet fullt."

Några af ombudsmännen började skratta, och emedan de ansågo det som ett godt skämt, förmådde de de andra att gå in på att tillkännagifva, att den nye predikanten skulle hålla en predikan om grammatik nästa söndags afton.

Ryktet spreds som vinden. Och en ofantlig människomassa kom på söndags afton för att höra den nye predikanten hålla en predikan om grammatik. Sedan han hade genomgått den inledande delen af gudstjänsten, hvilket han gjorde på ett mycket högtidligt och gripande sätt, tog han till sin text: *De ogudaktige skola till helvetet vände blifva och alla nationer som förgäta Gud* (eng. öfvers.)

Och sedan han uppläst sin text med hög röst, sade han: Det där är grammatik för eder, det där är grammatik för eder.

Sedan delade han sitt ämne och började med en definition och beskrifning på de ogudaktige och slutade hvarje viktig del af sitt tal med: Det där är grammatik för eder, det där är grammatik för eder.

Därefter talade han om helvetet och framhöll dess fasor på ett sådant sätt som icke är vanligt i våra dagar. Och han slutade äfven

denna del af sin predikan på samma sätt och frågade upprepade gånger sina åhörare, hvad de tänkte om en sådan grammatik.

Sedan visade han, hur de ogudaktige skola blifva vända till helvetet och hvarför de skola blifva det och frågade sina åhörare, om de någonsin hört sådan grammatik förr.

Slutligen framhöll han Kristus såsom en kär vän och beprisade Guds och Kristi kärlek, som åvägabringat en frälsningsväg och som räddade syndare från helvetet — anmärkande, att detta var den bästa grammatik som fans i hela världen.

Han slutade med att säga sina åhörare, att han var förvissad, att de aldrig hade hört bättre grammatik än dessa goda nyheter, och att han hoppades få tillfälle att ofta få predika för dem.

Frukterna af denna hans predikan voro märkbara under många år.

Det behöfver knappast tilläggas, att efter denna predikan om grammatik begärde hvarken ombudsmännen eller någon annan på kretsen att predikanten skulle resa sin väg.
